

Samenwerkend
Toekomstgericht
Inspirerend
Participerend

SCHOOLPLAN

2017-2021 STIP VSO Utrecht

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

1 Schoolbeschrijving	4
2 De school en haar omgeving	7
3 Terugkijken en vooruitdenken	9
4 Opbrengstgericht werken en kwaliteitszorg	16
5 De koers van de school	20
6 Beleid en beleidsvoornemens	22
6.1 Primair proces	22
6.2 Ouders en partners	34
6.3 Mensen	36
6.4 Organisatie	39
6.5 Schematische weergave van koersdoelen uitgewerkt over 4 jaar	44
Literatuurlijst	46
Begrippenlijst	47
Bijlage I: kwaliteitssysteem	
Bijlage II: inrichting onderwijs	
Bijlage III: Missie visie STIP VSO Utrecht	
Bijlage IV: STIP VSO Utrecht Koersdoelen 2017-2021	

Datum vastgesteld MT:

Datum vastgesteld MR:

Inleiding

STIP VSO Utrecht ziet het schoolplan als een belangrijk sturingsdocument voor de schoolontwikkeling en voor de kwaliteit van het onderwijs.

De afgelopen schoolplanperiode heeft STIP VSO Utrecht het schoolplan ervaren als een basisdocument van waaruit een ontwikkelagenda is opgesteld. De school kijkt terug op turbulente jaren met veel veranderingen; op het gebied van wet- en regelgeving, maar ook het feit dat STIP VSO Utrecht van drie scholen tussen 2013 en 2015 versmolten is tot één schoolorganisatie en een heel nieuw gebouw betrokken heeft. De ontwikkelagenda is vooral de leidraad geweest voor de kernteams om te werken aan de strategische doelen. De implementatie en borging in het primair proces is nog in volle gang, maar de basisstructuur staat. De onderwijsinspectie heeft zelfs al tweemaal haar vertrouwen uitgesproken over de ontwikkelingen.

Het is fijn om te constateren dat er hard gewerkt is en veel bereikt. Er is weer ruimte om na te denken over de toekomst. Het schooljaar 2016-2017 is dan ook gebruikt om samen met het team, de ouders en partners te werken aan nieuwe doelen. Door middel van meedenk- en inbrengsessies op kleuring van de visie en klankbordtafels voor de eerste vormgeving van koersdoelen, is de visie herijkt en heeft het schoolplan vorm gekregen. De letters STIP zullen de komende jaren een andere betekenis hebben.

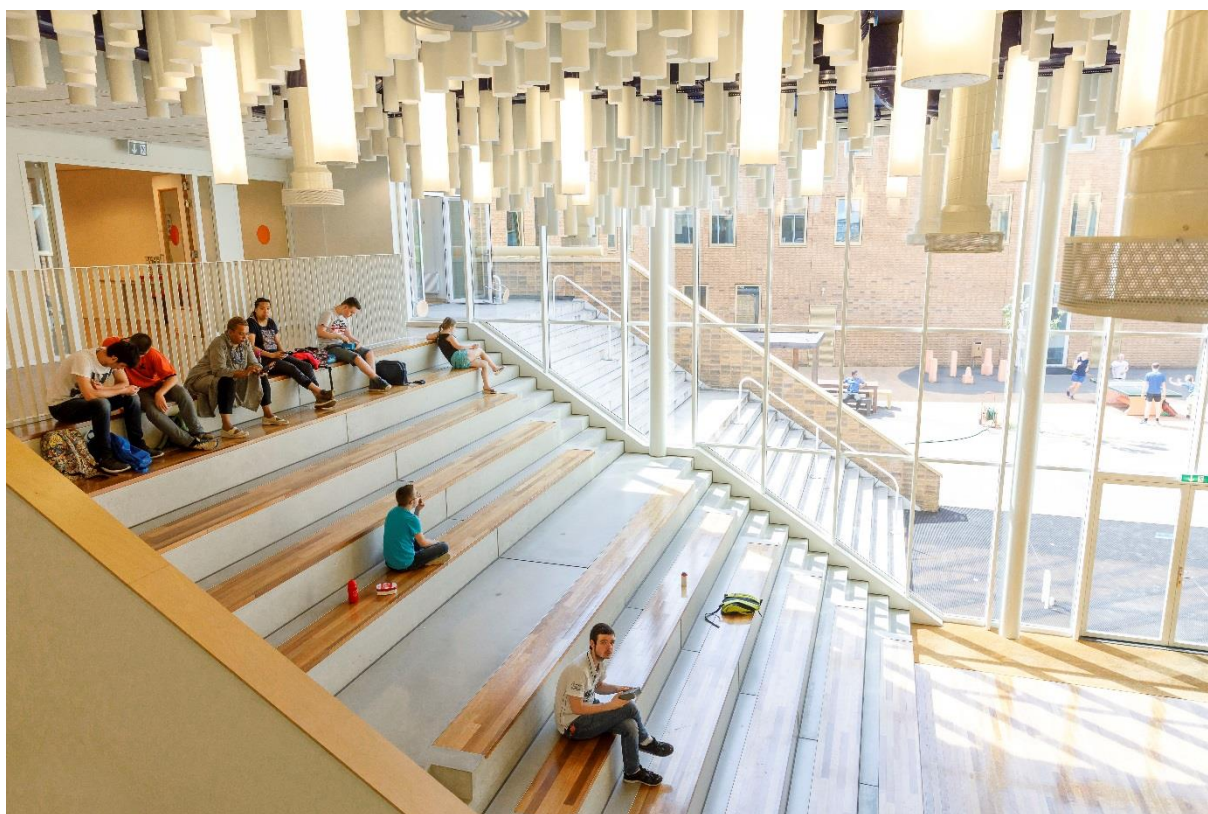

Foto 1: De trap, centrale plaats en symbool voor VO school.

Hoofdstuk 1 Schoolbeschrijving

STIP VSO Utrecht is een school voor Speciaal Onderwijs aan Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (ZML). De leerlingen worden getypeerd als leerlingen met een verstandelijke beperking. Er zijn binnen deze verzamelnaam veel verschillen tussen individuele leerlingen. Zij hebben met elkaar gemeen dat zij gebaat zijn bij onderwijs dat op een deskundige manier inspeelt op hun individuele mogelijkheden en beperkingen.

De school is een regioschool voor leerlingen in en om Utrecht. In het kader van Passend Onderwijs participeert STIP VSO Utrecht in de volgende samenwerkingsverbanden: Sterk VO (Utrecht), Utrecht Zuid (omgeving Nieuwegein, Houten en IJsselstein) en RUW (omgeving Woerden), SWV Zuid-Oost (Zeist). Daarnaast heeft de school te maken met ruim zestien gemeentes. Binnen het speciaal onderwijs participeert STIP VSO Utrecht in Speciaal Centraal. Dit is een samenwerking tussen de negen omliggende Speciaal Onderwijs scholen.

STIP VSO Utrecht wil een school zijn met een eigen cultuur en een identiteit. Iedere collega, leraar, assistent en directeur draagt op eigen wijze bij aan die identiteit, omdat hij ook altijd, bewust of onbewust, een moreel leider is. De school wordt uitgedaagd om na te denken over de wijze waarop ze in gesprek kan blijven en hoe ze een school kan zijn waar ze trots op mag zijn. STIP VSO Utrecht willen een school zijn die consequent is, vol sfeer en met een eigen cultuur. Maar vooral een school die aansluit bij haar leerlingen, bij hun levensvragen en de voorbereiding op de maatschappij waarin zij nu en straks leven en werken.

STIP VSO Utrecht wil een school zijn die uitgaat van algemene toegankelijkheid en van de gelijkwaardigheid van alle levensbeschouwelijke en maatschappelijke stromingen, in die zin dat de leerling met eigen inbreng een levensbeschouwing kan opbouwen – met respect en begrip voor de levens- en maatschappijbeschouwing van anderen.

1.1 Gebouw

Afbeelding 1: tekening gebouw STIP VSO Utrecht.

STIP VSO Utrecht is per augustus 2013 gevestigd op de Europalaan 89, 3526 KP Utrecht.

1.2 Leerlingpopulatie

STIP VSO Utrecht is een school voor Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO), bestemd voor leerlingen van twaalf tot en met twintig jaar met een verstandelijke beperking in de regio Utrecht. Soms gaat de beperking gepaard met een beperking op andere ontwikkelingsgebieden, zoals de motorische of de sociaal-emotionele ontwikkeling, bij ongeveer 10% van de leerlingen is er sprake van een syndromale afwijking. Ook komt het voor dat de leerling naast de verstandelijke beperking een psychiatrische diagnose heeft (zoals autisme of ADHD). De school biedt praktisch onderwijs aan, dat voorbereidt op arbeid in een (beschermde) werkomgeving of in een dagbestedingscentrum. Daarbij stelt de school als doel om de leerlingen voor te bereiden op een volwaardige participatie in de maatschappij, waarbij ze uitgaat van de groeimogelijkheden van haar leerlingen.

Foto 2: Op STIP VSO Utrecht hebben alle leerlingen een eigen kluisje.

1.3 Ouderpopulatie

De leerlingen van de school komen uit een grote regio. Wat betreft gezinssamenstelling, sociaal en economische omstandigheden, ontwikkelingsniveau en culturele achtergrond is de ouderpopulatie divers. Wat de ouders gemeen hebben is dat ze vaak al heel wat hebben meegemaakt voordat ze bij STIP VSO Utrecht aankloppen.

Ouders doorlopen een aanvaardingsproces ten aanzien van de mogelijkheden van en toekomstverwachtingen voor hun kind. Zij zoeken naar een evenwicht tussen de verwachtingen die zij van de ontwikkeling van hun kind hebben en de realiteit ten aanzien van deze ontwikkeling. Overschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden kan leiden tot teleurstelling en een gevoel van falen bij ouders en/of kind. Een (te) beschermende houding kan daarentegen onnodige onzelfstandigheid en afhankelijkheid van het kind tot gevolg hebben.

STIP VSO Utrecht stelt zich tot doel om de ouders te helpen bij het ontwikkelen van reële toekomstverwachtingen. Betrokkenheid tussen ouders en leerkracht is hierbij een succesindicator. Tevens heeft een aantal leerlingen een gezinsvoogd toegewezen.

1.4 Medewerkers(groepen)

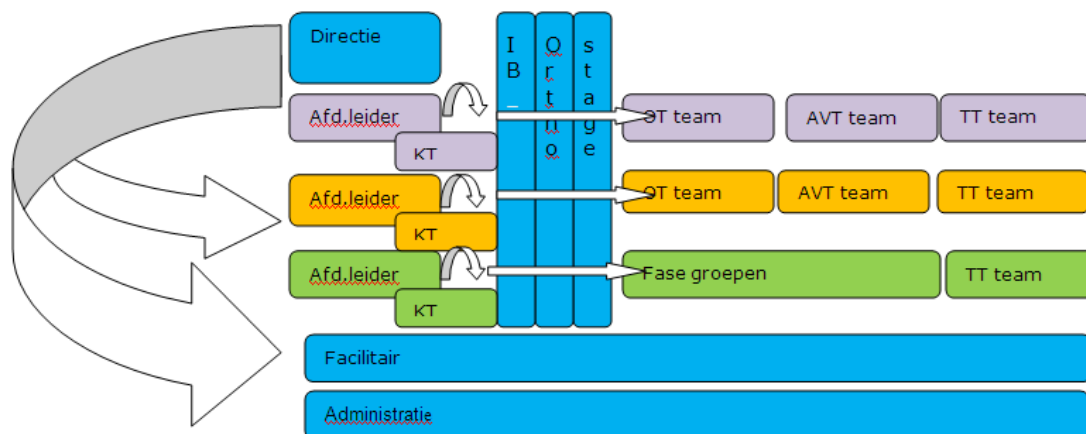
De volgende functies zijn binnen STIP VSO Utrecht aanwezig:

- Leerkrachten en vakleerkrachten;
- Senior leraar speciaal onderwijs;
- Coördinerend leerkracht speciaal onderwijs (coördinator Arbeid);
- Zorgleerkracht ;
- Leraarondersteuner ;
- Logopedist;
- Onderwijsassistent A;
- Onderwijsassistent B;
- Psychodiagnostisch medewerker;
- Orthopedagogen/psychologen;
- Conciërges ;
- Managementassistent;

- Directie – Er is een managementteam (MT) bestaande uit drie afdelingsleiders en één directeur.

1.5 Schoolorganisatie

Zie voor toelichting paragraaf 6.4.4

Afbeelding 2: Organogram schoolstructuur.

1.6 Partners

Partners zijn voor de school van belang. Door veranderende wetgeving is samenwerking een must. STIP VSO Utrecht maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Sterk VO, waarin scholen in Utrecht en Stichtse Vecht met elkaar samenwerken om een dekkend aanbod te hebben in kader van Passend Onderwijs. Daarnaast werkt STIP ook samen met de overige speciaal onderwijs scholen in de regio (collegiale consultatie).

Vanuit de kernpartner aanpak werkt STIP VSO Utrecht samen met de vaste partners:

- Team jeugd en gezin: in het kader van jeugdhulpverlening;
- Leerplicht: in het kader van voorkomen verzuim;
- GGD/ Jeugdarts: in kader van de (geestelijke)gezondheidszorg;
- Begeleider Passend Onderwijs: in het kader van uitwerking ondersteuningsprofiel.

Via het Lecso (Landelijk expertise centrum speciaal onderwijs) en Speciaal Centraal (SO scholen Midden-Nederland) is STIP VSO Utrecht verbonden met de landelijke ontwikkelingen van het speciaal onderwijs. Met betrekking tot uitvoering van de Participatiewet heeft STIP VSO Utrecht samenwerking met diverse gemeentes afdelingen W&I (werk en inkomen) en WMO (wet maatschappelijk ontwikkeling).

De samenwerking is afgelopen jaren gericht geweest op kennisdeling en ontwerpen van nieuwe structuren gelinkt aan nieuwe wetgeving. Komende periode wil STIP ook meer pro actief de partners benaderen rondom thematiek mbt uitstroom en zorg/ondersteuningsvraagstukken. Met de partners wil STIP VSO Utrecht op de pijlers 'werken en wonen' meer activiteiten creëren in co-creatie.

Daarnaast heeft STIP VSO Utrecht samenwerkingen met stagebedrijven, zowel in dagbesteding als in (beschut) werk.

In het kader van de school haar OZA- en ZOA-trajecten (onderwijs zorg trajecten) werkt STIP VSO Utrecht nauw samen met de zorgpartner Reinaerde.

Hoofdstuk 2

De school en haar omgeving

De school heeft, als onderdeel van de maatschappij, te maken met diverse ontwikkelingen. Bij het maken van keuzes voor de komende periode is rekening gehouden met o.a. verschillende omgevingsfactoren. Deze worden in dit hoofdstuk beschreven.

2.1.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

Het speciaal onderwijs heeft de afgelopen jaren te maken gekregen met een overvolle, nationale en lokale, beleidsagenda die met steeds beperktere financiële middelen moest worden uitgevoerd. In de komende jaren zullen de ontwikkelingen nog verder vorm gaan krijgen.

De samenwerking met kernpartners zal verdere uitwerking en versterking nodig hebben. Dit hangt nauw samen met de wetgeving Passend Onderwijs en de transitie van jeugdzorg naar de gemeentes. Er zullen steeds meer afspraken worden gemaakt op het niveau van de samenwerkingsverbanden in het RMC-gebied regio Utrecht (Utrecht & Stichtse Vecht, Regio Utrecht West, Zuid en Zuid-Oost). De taak van de gemeentes valt samen met de rol van de gemeentes om de verbinding te leggen vanuit de participatiewet tussen W&I (Werk & Inkomen) en WMO (wet maatschappelijke ontwikkeling). Zo ontstaat een praktijk waarin voor de leerling op basis van zijn individuele mogelijkheden en context een passend aanbod wordt gezocht dat tot een optimale participatie leidt. Ontwikkeling van een curriculum waarbij de uitstroom bepalend is.

Foto 3: Voorbereiding op dagbesteding en arbeid op STIP VSO Utrecht.

De overheid wil meer zicht krijgen op de kwaliteitszorg van besturen en scholen, zowel op het gebied van onderwijs als op het terrein van bedrijfsvoering (financiën, huisvesting, HRM), (Good Governance). Veranderend toezicht vanuit de inspectie maakt kwaliteitsmanagement van een nog groter belang. De kwaliteit moet integraal, systematisch en ontwikkelingsgericht zijn.

STIP VSO Utrecht ziet dat digitale ontwikkelingen (internet, sociale media) nieuwe mogelijkheden bieden om het onderwijs te verbeteren, maar soms ook problemen oproepen waar (V)SO-scholen een antwoord op moeten vinden. Sociale veiligheid speelt hierbij een belangrijke rol.

2.1.2 De ontwikkelingen binnen het bestuur

In het bestuursakkoord zijn afspraken vastgelegd die het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) met de sector heeft gemaakt. De doelstellingen zijn: het ontwikkelen van talenten, betere opbrengsten en een goed HRM-beleid. Er worden in dit bestuursakkoord ook accenten gelegd op de professionalisering van leerkrachten en schoolleiders. Daarnaast is Passend Onderwijs een belangrijk thema. De focus op de kernvakken zal voorlopig voortduren, maar in de samenleving en dus ook op STIP VSO Utrecht, wordt de brede vorming van leerlingen evenzeer als een kerntaak van het onderwijs beschouwd. Levensvaardigheden blijken voor alle pijlers van ons onderwijs van belang.

Een andere trend is het toenemend belang dat wordt gehecht aan ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. Op scholen wordt een steeds groter beroep gedaan om ouders bij de schoolloopbaan van hun kinderen te betrekken, omdat uit onderzoek blijkt dat dit kan bijdragen aan het schoolsucces van de jongeren.

Voor de sector VO zijn door de onderwijsinspectie nieuwe toezichtkaders ontwikkeld waarin tot uitdrukking komt dat de overheid meer zicht wil krijgen op de kwaliteitszorg van besturen en scholen. Besturen en scholen worden meer dan ooit uitgedaagd om zich te verantwoorden over de besteding van middelen, de kwaliteit van processen en de opbrengsten.

Hoofdstuk 3 Terugkijken en vooruitdenken

In 2013 werd het nieuwe schoolgebouw aan de Europalaan opgeleverd. De drie afzonderlijke scholen verhuisden voor een gezamenlijke start. Tussen 2013 en 2015 is STIP VSO Utrecht versmolten tot één school. De nieuwe wetgevingen vroegen om ingrijpende veranderingen.

De koers was gericht op:

1. Uitstroomgericht onderwijs;
2. Leerroutes en het onderwijsaanbod;
3. Extern netwerk prioriteren en toekomstig netwerk verstevigen;
4. Intern netwerk informeren en taken/rollen en verantwoordelijkheden vaststellen;
5. Integraal personeelsbeleid en deskundigheidsbevordering.

Voor een groot aantal collega's bleek STIP VSO Utrecht niet meer de juiste werkplek. De afgelopen jaren heeft de school van ruim 20% van haar collega's afscheid genomen.

3.1 Resultaten beleidsperiode 2013-2017

In de afgelopen beleidsperiode zijn de volgende zaken gerealiseerd:

3.1.1 Onderwijs en zorg

- Voor iedere leerling is een ontwikkelingsperspectief (OPP) opgesteld dat momenteel wordt gekoppeld aan het landelijk doelgroepenmodel;
- Het curriculum is gekoppeld aan de nieuwe kerndoelen van het VSO;
- Om het uitstroomgericht onderwijs vorm te geven (wanneer doet de school wat en met welk doel) is per onderwijstraject, en de onderdelen waaruit een traject bestaat, het curriculum in fases uitgewerkt;
- Er is nu een beschrijving van leerlijnen die opleiden naar de uitstroombestemming;
- Het curriculum is uitgewerkt in vakken en lesurentabel;
- Er is een start gemaakt met beredeneerd lesstofaanbod;
- Er is een beschrijving van streef- en beheersingsdoelen per onderwijstraject;
- De streefplanning is aangepast aan het landelijk doelgroepenmodel;
- Sectorleiders hebben lessenspakketten uitgewerkt voor het arbeidsvoorbereidendetraject van het curriculum voor verschillende sectoren;
- De Citotoetsen taal en rekenen en INVRA (arbeidsassessment) zijn geïmplementeerd. Met de nieuwe VSO-toetsen is een start gemaakt;
- Er worden praktijkexamens met betrekking tot een branchegericht diploma afgenomen;
- Er is een uitbreiding gemaakt op het aantal stageplekken in de vrije markt (naast de dagbestedingsplekken);
- Het praktijkstageboek is geïmplementeerd waarin het proces beschreven staat van praktijk en stage leren;
- Er is een regionaal doorstroomdossier (ROD) ontwikkeld in samenwerking met de verschillende gemeentes in kader van transitie naar (beschut) werk;
- Er is zicht op de regionale arbeidsmarkt en het onderwijs sluit hierop aan;
- Er is een stagevolgsysteem ontwikkeld in SOMtoday en in Attrack (uitstroom en bestendiging);
- De methodiek van de Vreedzame School is ingevoerd;
- De zorgstructuur heeft zich ontwikkeld conform de kernpartneraanpak;
- Er is een passend aanbod ontwikkeld, in samenwerking met zorgpartner Reinaerde, voor de zogenaamde zmlk doelgroep in onderwijszorg arrangementen (OZA) en zorgonderwijs arrangementen (ZOA) trajecten;
- Op de afdeling Groen (OZA) zijn het integratieschema en basisaanpak geïmplementeerd. Bij overige afdelingen ligt dit in onderzoeksfase;
- De daagse routines op schoolniveau zijn uitgewerkt en er wordt aan implementatie gewerkt.

3.1.2 HRM

- Er is een nieuw managementteam geïnstalleerd;
- Het team is met ruim 22% vernieuwd (uit- en instroom);
- Afdelingen en teams zijn gevormd;
- Het verzuimbeleid is ingevoerd en het verzuimpercentage is teruggebracht naar 8%;
- De gesprekscyclus is in basis ingevoerd;
- De kijkwijzer wordt deels afgenomen en tevens wordt er gewerkt met flitsbezoeken;
- Naar aanleiding van de teamfoto is er gewerkt aan de activerende didactische instructie;
- Het nieuwe cao PO is ingevoerd met betrekking tot pauzeregeling/duurzaamheid en taakbeleid;
- Er zijn competenties in kaart gebracht van leerkrachten die werken in OZA;
- Stagecoördinatoren en stagebegeleiders zijn vaardig in het werken met een nieuw extern netwerk.

3.1.3 Financiën

- SO-scholen zijn financieel onafhankelijk van PO- scholen;
- Er wordt gewerkt aan borging van afspraken met betrekking tot zorggelden/ ondersteuningsgelden met het samenwerkingsverband (SWV) en gemeente (jeugdwet);
- Met betrekking tot aanvraag onderwijs ondersteuningsgelden vanuit SWV zijn er nauwe contacten met loketten en orthopedagogen met betrekking tot het vaststellen van ondersteuningsbehoefte en de daarbij behorende bekostigingscategorie;
- Er is meegedaan met drie ESF-subsidies tranches;
- Subsidie voor kunst- en cultuureducatie, als ook voor creativiteit in de vingertoppen is aangevraagd en toegekend;
- Er is subsidie toegekend op LOB-leren vanuit SWV;
- Er is gebruik gemaakt van de regeling lerarenbeurs.

3.1.4 Bedrijfsvoering, huisvesting en ICT

- De school is overgegaan op SKOOL;
- ParnasSys is ingevoerd als LVS;
- Somtoday en Atrack zijn ingevoerd ter ondersteuning van stage/uitstroom en roosterproces;
- Foleta is ingevoerd met betrekking tot de formatieplanning en taakbeleid;
- Youforce is ingevoerd met betrekking tot de inzet en mutatie formatie, alsook monitoring ziekteverzuim en performancemanagement als module voor gespreksvoering;
- Oude digiborden zijn voor 60% vervangen door nieuwe touchscreens;
- Met betrekking tot de aanvraag van toelaatbaarheidsverklaringen werkt de school samen met SWV in OT (onderwijs transparant).

3.1.5 Samenwerking

- Met overige Pro en VSO-scholen vanuit de verschillende samenwerkingsverbanden is regelmatig afstemming en is er een verkenning op samenwerking;
- Samenwerking intern met scholen van PCOU en Willibrord en specifiek met speciale scholen (inclusief Sbo en Pro);
- Samenwerking met zorg instelling Reinaerde, intensief op OZA en ZOA;
- Er is een samenwerking met gemeente (W&I en WMO) in regionale kern- en werkgroepen met betrekking tot toeleiding dagbesteding/arbeidsmarkt;
- Het huidige en toekomstig netwerk is in kaart gebracht.

STIP VSO Utrecht heeft afgelopen beleidsperiode tweemaal inspectiebezoek gehad; in het schooljaar 2013-2014 en in het schooljaar 2015-2016. Beide keren resulteerde dit in een basisarrangement.

Foto 4:Leerling en leerkracht op STIP VSO Utrecht

3.2 Vooruitdenken

Met het managementteam en de kernteams (MT inclusief IB/orthopedagogen en stagecoördinatoren) heeft de school gekeken hoe STIP VSO Utrecht ervoor staat. Dit door middel van:

- Cultuuranalyse;
- Zelfevaluatie op de KSO-normen;
- Reflectie op opbrengsten (jaarverslagen + inspectierapport);
- Stakeholdersanalyse;
- Contextanalyse.

STIP VSO Utrecht herkent bij de waardes een betrokken, bevlogen en zorgzame cultuur waarbij gehecht wordt aan duidelijkheid, verantwoordelijkheid en verbinding vanuit individuele vrijheid. Het is een cultuur die nog intern gericht is en extern vooral pragmatisch ambitieus is.

Wat de school wil behouden van de cultuur is vooral de liefde voor de leerling, de toewijding voor het werk, de praktische oplossingen en het oog voor verbetering. De school is duidelijk over haar schoolmissie en de verbeterpunten, maar wij maken nog geen doelgerichte verbeterplannen met bijbehorende implementatiestrategie. Een implementatiestrategie met scholingsplan en ruimte voor intervisie en collegiale consultatie is relevant om de cultuur van samen leren en verbeteren te versterken.

Wat we ook willen versterken is praten mét leerlingen/ouders ipv over.

Wat de school groter willen laten groeien is de leerlingparticipatie, de ouderbetrokkenheid. Het samen verantwoordelijk voelen en optrekken in processen en het denken en sturen vanuit een totaalsysteem.

Ook ziet STIP groei mogelijkheden in het primair proces mbt hantering leerstrategieën, uitbreiding van de creativiteit van werkvormen in de lessituaties en groei van kennis en kunde met betrekking tot ondersteuningsvraagstukken. Uit inspectierapport blijkt dat de leerlingen onvoldoende opdrachten krijgen waarmee zij de leerstof op een creatief actieve wijze verwerken. Tevens is er nog onvoldoende planmatig aangepaste uitleg en extra tijd voor individuele leerlingen die blij geven daar behoefte aan te hebben.

STIP VSO Utrecht wil groter worden in samenwerking tussen zorg en onderwijs en samenwerking door middel van co-creatie met partners op de pijlers werken en wonen verder uit werken.

Trends die STIP VSO Utrecht herkent die invloed kunnen hebben op haar toekomstig onderwijs zijn:

1. Dubbele vergrijzing (personeel en opleiders);
2. Duurzaamheid is van belang (gezond en professioneel in balans zijn);
3. Ontwikkelingen social media een kans en een dreiging in relatie tot sociale veiligheid;
4. Invulling van participatie – de keten rondom het kind wordt steeds belangrijker;
5. Vaardigheden gericht op generiek proces;
6. Verandering uitstroom en aansluiting arbeidsmarkt;
7. Verzwaring populatie (Passend Onderwijs);
8. Verantwoording cultuur neemt af, ontwikkeling en ambitie cultuur neemt toe;

De KSO-normen geven een standaard aan op zes domeinen; beleid (koers), organisatie, primair proces, mensen, partners en reflectie (resultaat).

Als STIP VSO Utrecht door middel van zelfevaluatie kijkt hoe zij ervoor staat ziet de school een volgend beeld: STIP VSO Utrecht is toe aan de nieuwe koers. Met dit schoolplan wordt de koers en nieuwe ambitie voor de komende vier schooljaren uitgezet. Met betrekking tot de borging van de PDCA cyclus op alle niveaus ziet de school dat er nog werk te doen is. STIP VSO Utrecht analyseert diverse opbrengsten, maar brengt dit in het totaalsysteem nog onvoldoende met elkaar en de koers in relatie en zet dit nog onvoldoende om in doelgerichte verbeterplannen.

Op het domein mensen zien we dat de gesprekscyclus onvoldoende concreet is opgepakt en in relatie gelegd met de persoonlijke ontwikkelplannen en de koers van de school.

STIP VSO Utrecht heeft afgelopen jaren diverse partners aan zich verbonden. Onvoldoende geborgd is de vaststelling of de partners aan de kwaliteit voldoen en of deze in de lijn van de school haar ambitie ligt.

3.2.1 Stakeholdersanalyse

Het MT van STIP VSO Utrecht heeft de stakeholders in beeld gebracht en een contextanalyse gemaakt. In onderstaande schema's is af te lezen wie de stakeholders zijn (op volgorde van prioriteit), wat zij van STIP VSO Utrecht verwachten en de relevante ontwikkelingen. Het MT heeft deze verwachtingen gewogen op kansen en risico's.

P r i o r i t e r i n g	Stakeholder	Verwachting / eis	Relevante ontwikkelingen	Kansen en risico's			Toelichting
				+	+ / -	-	
1	ouders	Goed onderwijs Ontwikkeling van hun kind Zorg en ondersteuning	Onvoldoende aansluiting tussen culturen Meer gescheiden/ belaste systemen				Ouders zijn een belangrijke groep belanghebbende van ons onderwijs. Tevredenheidmetingen laten een 7,3 zien. We ervaren twee uitdagingen; de diversiteitproblematiek van de culturen en gezinnen waarbij het systeem zwaar belast is. In samenwerking met kern en ketenpartners is hier een kans tot verbetering.
	Leerlingen	Leren Toekomstperspectief	Veranderende/ verzwaring van de populatie				De vraag die de "nieuwe leerling" aan ons stelt vraagt een verbreding op deskundigheid en versteviging op samenwerking met kernpartners. Tevens is afstemming van belang met de diverse gemeentes en zorg mbt aansluitende en passende uitstroom.
	Medewerkers	Baan waarin ik erkenning en	Vergrijzing Afspiegeling van de maatschappij				Komende 5 jaar gaat een deel van de medewerkers met pensioen. Ervaring verlaat hiermee de organisatie. De markt is op moment krap.

		waardering vindt voor mijn professie + betaling	Leraren tekort			Opleiden in eigen beheer is een kans. Een afspiegeling zijn van de maatschappij betekent dat ook STIP zich wil conformeren aan de participatie wet bij aantrekken van nieuwe collega's.
	MT	Leidende coalitie	Veel wisseling geweest			Het huidige MT is als orgaan nog jong. De MT leden hebben diverse achtergronden en vormen daarmee een bron van kennis en kunde. De samenwerking vanuit de gedachte 1 STIP 1 school stelt eisen aan de leidende coalitie.
	Reinaerde/ zorg instellingen	Samenwerking in het systeem	Flexibiliteit inzet medewerkers Interne structuur verandering Medewerkers die toegerust zijn op vraag Bezuiniging zorggelden.			De samenwerking met de zorgpartner Reinaerde is effectief gebleken door samenwerking in uitvoering op alle niveau's. Verdere ontwikkeling verhoogd deskundigheid en maakt zichtbaar dat oplossingen als OZA en ZOA goedkoper zijn voor gemeentes en effectiever in versterking in het systeem.
	Stage/ uitstroom werk bedrijven	Passende basisvaardigheid/ competentie van de leerling	Participatiewetgeving per gemeente anders in uitvoering			Iedere gemeente geeft zelf vorm aan uitvoering en invulling van de participatie wetgeving. Vooral vormgeving van beschutwerk is divers. Aansluiting van onderwijs op de diversiteit vraagt om gezamenlijke aanpak van aansluitende trajecten. STIP zal dicht op/ samen met de uitstroombedrijven haar curriculum vorm moeten gaan geven.
	MR	Positie medewerkers verantwoordelijkheid in uitvoering van beleid binnen de kaderstelling van MR				DE MR is een kritisch orgaan van medewerkers en ouder vertegenwoordiging. De veranderende wet en regelgeving voelt vaak als dit overkomt ons ipv dit komt overeen met onze visie. Antwoord geven op nieuwe wet en regelgeving en aansluiten bij belangen van ouders en medewerkers zal ook de komende jaren vragen om tijd, reflectie en gezamenlijke ontwikkeling.
2	SWV	Passend onderwijs				De kansen liggen hier in relatie met een nauwe samenwerking tussen de partijen. Alle partijen hebben een opdracht mbt de leerling en kunnen dit beter vormgeven in afstemming en samenwerking met elkaar ieder vanuit inbreng van eigen expertise. Bij samenwerking hoort ook regie voering en verantwoordelijkheid nemen. Weten wie waar van is en dus moet regelen zowel mbt inhoud/ menskracht als mbt financiën. De kernpartner aanpak in Utrecht is hier een uitwerking van, vormgegeven in o.a. partnerschap in CvB.
	Schoolarts	Samenwerking in het systeem				
	Leerplicht	Uitvoering van de wet en samenwerking in het systeem				
	Buurtteams/ wijkteams/ Lokalis	Samenwerking in het systeem rondom 1 kind/ 1 gezin 1 plan				
	gemeenten	Samenwerking in uitvoering wetgeving + verantwoording toegekende gelden (financiën)				
3	Aanleveren de scholen	Aansluiting in/ en doorstroom				Bij instroom krijgt STIP te maken met meerdere partijen (steeds meer verschillende scholen melden aan). Bij aanmelding blijkt vaker ingewikkelde vraagstukken waar twijfel is of STIP de beste plek is of dat we onze expertise nog in kunnen zetten voordat de leerling overgeplaatst wordt. Daarnaast merken we dat het van belang is om vroegtijdig ouders en scholen mee te nemen in wat voor school STIP is. Beelden sluiten soms onvoldoende aan waardoor er weerstand is bij aanmelding dan wel andere verwachtingen.
	HBO/PABO/ MBO	Voor leerlingen relevante ontwikkel en uitstroom plekken				STIP heeft ieder jaar weer stagiaires van diverse opleidingen. Daarnaast merken we ook dat er vacatures ontstaan. Er is nu geen bewuste koppeling tussen beide aspecten.
	PCOU (bestuur)	Verantwoording goed onderwijs				Ieder jaar levert STIP een jaarverslag met onderbouwing van documenten met opbrengsten in beeld. Ontwikkeling van gezamenlijke audits met de SO scholen en het kwaliteitstraject biedt nog meer mogelijkheid op reflectie.
	inspectie	Onderwijs wat voldoet aan				Afgelopen 4 jaar heeft de inspecteur STIP 2x bezocht met positief resultaat.

	inspectiekader / kwalitatief goed onderwijs				
PO raad	Uitvoering en input leveren				We merken dat de relatie met de PO raad bestaat uit informatie vanaf website en digitale nieuwsbrieven. Er ligt een kans om ons zelf beter live in beeld te brengen om zo thema's beter op agenda's te krijgen.
Duo	Verantwoording				STIP heeft de verantwoording van subsidie trajecten op orde.
Subsidie verleners	Verantwoording Europees geld / gemeente				
Lecso	Kennisdeling/ verbinding				STIP sluit aan bij de taakgroep en bij werkbijeenkomsten van o.a ontwikkeling OZA. Tevens volgen we de agenda's van de Meet en Greet bijeenkomsten, en Kan bijeenkomsten. Komend schooljaar zal een van de studiedagen voor het hele team ingevuld worden door bezoek aan Het Congres. We hopen hiermee ook mbt primair proces meer verbinding en kennisdeling te activeren.
leveranciers	Opdracht en afrekening conform afspraak				Nav aanbestedingstrajecten op bestuursniveau zijn er voor diverse processen (schoonmaak/inkoop/ meubilair/ ICT) goede afspraken en leveranciers vastgesteld. Het signaleren en evalueren of leveranciers ook voldoende aan de kwaliteitseisen voldoen is een verbeterpunt. Dit wordt nu nog ad hoc opgepakt.
politie	Handhaving				Er is goed contact met de wijkagent.
De buurt / omgeving	Geen overlast				Er lijkt een neutrale relatie te zijn tussen de wijk en STIP. De uitdaging ligt in meer een actieve relatie te komen met elkaar.
vervoerders	Ordelijke coördinatie / bedrijfsvoering				Er is goed contact met leerling vervoer van de diverse gemeentes en met de vervoerbedrijven.

3.2.2 Contextanalyse

In de contextanalyse is in beeld gebracht hoe de diensten van belanghebbenden en die van STIP VSO Utrecht ten opzichte van elkaar staan.

Impact van de diensten van de school op de belanghebbende	HOOG		Ouders Leerlingen Medewerkers MR Stagebedrijven/transitieplekken (D/A) Reinaerde SWV Gemeente
	LAAG	Politie Buurt/omgeving Vervoerders Lecso/ Speciaal Centraal Leveranciers	PCOU Inspectie PO-raad Wijkteams/buurtteams Schoolarts Opleiders Leerplicht Aanleverende scholen Subsidie verleners
		LAAG	HOOG
		Impact van belanghebbende op de diensten van de school	

3.2.3 SWOT

Uit bovenstaande analyses heeft het MT van STIP VSO Utrecht een SWOT gemaakt.

STERK	ZWAK
- Autonomie/eigenaarschap van de sectorleiders op inrichting en proces sectormodules - STIP heeft instrumenten om het onderwijs en leerlingbegeleiding eenduidig in te richten - De ouders zijn tevreden	- Er is onvoldoende creatieve en actieve leerhouding - Er is onvoldoende samenhang binnen het kwaliteitsdenken en het planmatig werken aan verbeterplannen - De organisatiestructuur is onvoldoende uitgekristalliseerd
KANS	BEDREIGING
- Het samenwerken met kernpartners versterken - VSO als opleidingsschool - STIP moet zich verbinden aan de maatschappij (inclusie/participatie/passend onderwijs)	- Lerarentekort - Onvoldoende aansluiting op de (beschutte) arbeidsmarkt - Onvoldoende expertise met betrekking tot de toenemende veranderende doelgroep

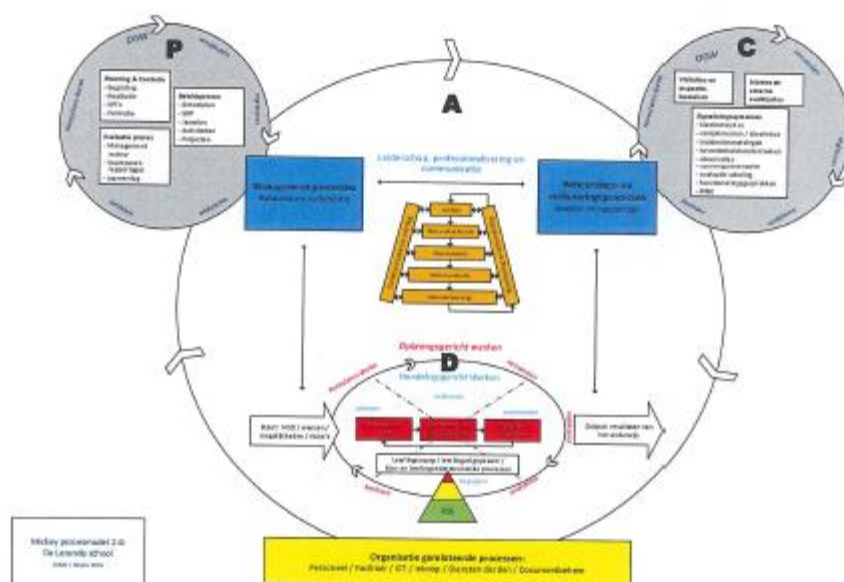
Hoofdstuk 4

Opbrengstgericht werken en kwaliteitszorg

In dit hoofdstuk wordt eerst de begrippen opbrengstgericht werken en kwaliteitszorg toegelicht. Daarna wordt geschetst hoe op STIP VSO Utrecht aandacht wordt besteed aan kwaliteit, waarbij wordt ingegaan op de volgende vragen: Welke doelen worden gesteld, welke middelen worden ingezet ter verbetering, hoe wordt er geëvalueerd en hoe worden resultaten geborgd?

4.1 Definities opbrengstgericht werken en kwaliteitszorg

Opbrengstgericht werken en kwaliteitszorg kenmerken de werkwijze waarop de school de kwaliteit van het onderwijs willen realiseren en optimaliseren. Bij *opbrengstgericht werken* gaat het om het systematisch en doelgericht werken aan het maximaliseren van de prestaties van leerlingen. Dat betekent dat STIP VSO Utrecht doelen stelt en ernaar streeft de ontwikkelingen van leerlingen te volgen met een samenhangend systeem van toetsen en observatie-instrumenten. De resultaten van leerlingen worden regelmatig geëvalueerd en de uitkomsten van deze evaluaties worden gebruikt om de processen op groeps- en schoolniveau daar waar nodig is te verbeteren. *Kwaliteitszorg* heeft een andere invalshoek dan opbrengstgericht werken. De focus ligt niet alleen op de resultaten van leerlingen, maar ook op de processen in de school en de tevredenheid van bijvoorbeeld de ouders en het personeel. Om zicht te krijgen op alle onderdelen die een rol spelen bij kwaliteitszorg maakt de school gebruik van een kwaliteitszorgmodel.

Afbeelding 3: (afbeelding op A4 in bijlage 1)

4.2 Zorg voor kwaliteit: een cyclisch proces

Naast het accentverschil tussen opbrengstgericht werken en kwaliteitszorg zijn er ook overeenkomsten tussen beide. Zowel opbrengstgericht werken als kwaliteitszorg wordt gekenmerkt door een systematische en cyclische manier van werken. De zogenaamde PDCA-cyclus is voor STIP VSO Utrecht een hulpmiddel om deze uitgangspunten in de praktijk te realiseren.

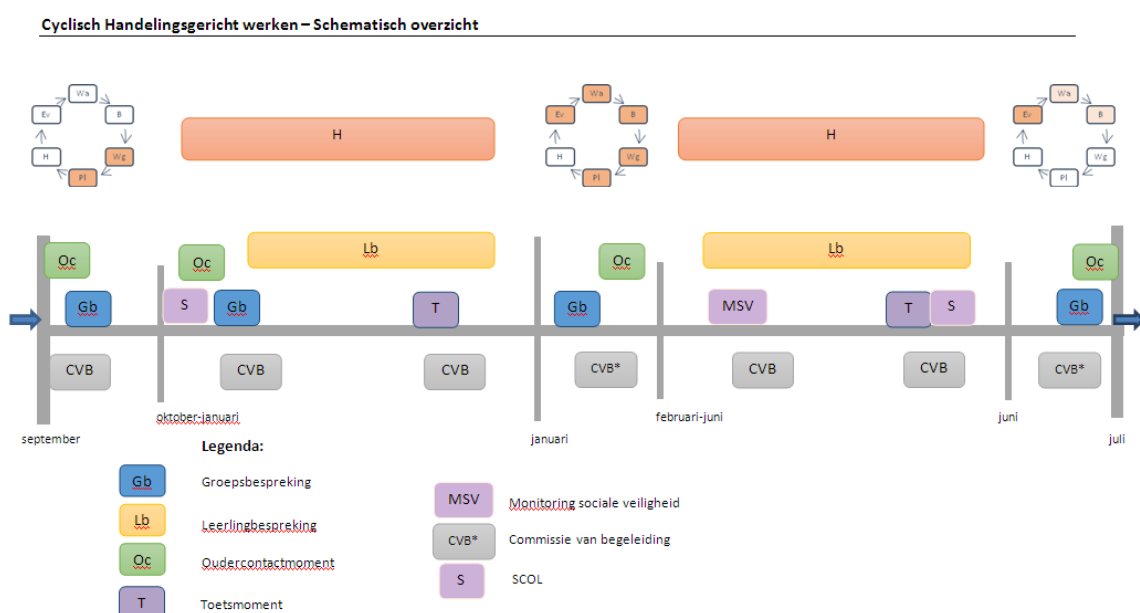
- Plan: Formuleren of bijstellen van de beoogde doelen.
- Do: Uitvoeren van activiteiten om de beoogde doelen te realiseren.
- Check: Evalueren of de beoogde doelen bereikt zijn en waarom wel of niet.
- Act: Vaststellen welke acties nodig zijn om de behaalde resultaten te borgen of te verbeteren.

Dit schoolplan is mede gebaseerd op een evaluatie (check) van het vorige schoolplan en op de verschillende onderzoeken die zijn uitgevoerd in de ontwikkelingsfase van STIP VSO Utrecht. Het huidige schoolplan (plan) beschrijft de doelen voor de komende vier jaar en tevens op hoofdlijnen de activiteiten die STIP VSO Utrecht gaat uitvoeren om deze doelen te realiseren. Jaarlijks zal de school de doelen en activiteiten verder uitwerken in een jaarplan (plan/do). Omdat STIP VSO Utrecht zicht willen houden op de mate waarin de doelen worden bereikt, wordt er eveneens jaarlijks een evaluatie (check) uitgevoerd. Daarvoor maakt de school onder meer gebruik van de resultaten van leerlingen (leerlingvolgsysteem), van zelfevaluatievragenlijsten, van tevredenheidsvragenlijsten voor ouders en personeel en van de kijkwijzer. Met deze evaluatie is de cyclus rond en stelt STIP VSO Utrecht de agenda voor het volgende jaarplan op (act).

4.3 Beschrijving van de huidige situatie

STIP VSO Utrecht past de PDCA-cyclus niet alleen toe op schoolniveau, maar ook op groeps- en leerling niveau. Voor elke leerling wordt een ontwikkelperspectief vastgesteld. Een ontwikkelperspectief is een inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van een leerling voor een langere periode en zegt iets over het verwachte uitstroomniveau van een leerling. Het ontwikkelperspectief is te beschouwen als het algemene doel op leerling niveau en is voor het team het vertrekpunt bij opbrengstgericht werken.

De Handelingskalender, waarin is uitgewerkt hoe de PDCA cyclus uitvoering krijgt op het proces van in –door en uitstroom geeft zicht op het handelen van medewerkers (wie is verantwoordelijk) de instrumenten en het moment in het proces.

Afbeelding 4: afbeelding cyclus handelingsgericht werken

In deze cyclus is er voor gekozen de begrippen te hanteren vanuit de cyclus handelingsgericht werken:

- Waarnemen
- Begrijpen
- Wegen
- Plannen
- Handelen
- Evalueren

De Commissie van begeleiding houdt 2 x per jaar een kwaliteits CvB waarin zij de opbrengsten op afdeling en schoolniveau analyseert. Ook hier start de cyclus van waarnemen, begrijpen, wegen en plannen. Opbrengsten worden jaarlijks vastgelegd in een jaarverslag en besproken met in- en externe reflectanten zoals MR, afvaardiging bestuur/ partners/ ouders.

Streefplanning STIP VSO

Leerjaar		9	10	11	12	13	14	>14	
Kalenderleeftijd (1 augustus)		12	13	14	15	16	17	>17	
Didactische leeftijd	61-61	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	120 >130	
	Extra doelen							Extra doelen	OPP
	< 2	1-2	3	3	4	4	5	5	
Opleiding	2	3	4	4	5	5	6	6	7-8
	> 2 / <3	5	6	6	7	7	8	8	
Opleiding	3	6	7	7	8	8	9	9	10-11
	>3 / <4	8	9	9	10	10	11	11	
Opleiding	4	9	10	10	11	11	12	12	13-14
	>4	11	12	12	13	13	14	14	15-16
									Vervolgonderwijs

Afbeelding 5: (afbeelding Streefplanning STIP VSO Utrecht v.d. streefniveaus horende bij de leerlijnen van het CED.

Verdere uitwerking van de kwaliteitszorg en de daarbij geformuleerde indicatoren en criteria en gebruikte instrumenten zijn te vinden in onderliggende documenten zoals de jaarplannen.

4.3.1 Handelingsgericht werken

Binnen STIP VSO Utrecht wordt gewerkt aan de hand van de cyclus van handelingsgericht werken, waarin het in de kern gaat om het systematisch analyseren van de opbrengsten van het onderwijs op leerling-, groeps- en schoolniveau om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Deze cyclus bestaat uit de volgende vier fases: signaleren, analyseren, plannen en realiseren.

Op STIP VSO Utrecht wordt op leerlingniveau de opbrengsten in Parnassys gegenereerd en gekoppeld aan het ontwikkelperspectief van de individuele leerling, waarbij het de taak van de mentoren is groepsplannen voor de desbetreffende vakgebieden aan te maken. Tijdens de groepsbesprekingen worden de leerresultaten met intern begeleiders, orthopedagogen en groepsleiding besproken, waarna jaarlijkse de opbrengsten per groep worden geïnventariseerd.

Op dit moment wordt er door de intern begeleiders in samenwerking met de leerkracht sturing gegeven aan de cyclus van het handelingsgericht werken. Voor de aankomende jaren heeft STIP VSO Utrecht als doel de leerkracht zelf (meer) eigenaar te maken van dit proces. De ambitie is dat alle leerkrachten aan de hand van eigen observaties en de gegevens uit Parnassys een juiste analyse en plan van aanpak kunnen maken, en daarnaast dit opgestelde plan van aanpak kwalitatief te kunnen uitvoeren en evalueren. Om deze verschuiving optimaal te laten verlopen is het van belang dat leerkrachten training krijgen in het werken volgens de cyclus van handelingsgericht werken en dat zij daarnaast deel kunnen nemen aan werkbijeenkomsten, waarin zij tijd en ruimte krijgen om aan de groepsoverzichten en groepsplannen te werken en zij met elkaar leren en uitwisselen.

4.4 Borging van kwaliteit

Het bestuur van de Stichting PCOU is verantwoordelijk voor het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs op haar scholen. Dat stelt eisen aan de kwaliteitszorg van de scholen en aan de informatievoorziening aan en van het bestuur. Het opzetten van een digitaal schoolvolgstelsel is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde, want zonder relevante informatie kan er niet worden gestuurd.

4.4.1 Kwaliteitszorg is cultuurmanagement

De toenemende aandacht voor de leeropbrengsten van de school vraagt van de scholen een cultuuromslag. Kwaliteitsbeleid, en in het licht daarvan de meervoudige publieke verantwoording, stelt hoge eisen aan het schoolbestuur en directeurs, aan hun (be)stuuringsvaardigheden en onderlinge samenwerking en

communicatie. Het vraagt het goede te behouden (het pedagogisch klimaat, de aandacht voor specifieke onderwijsthema's en bijzondere onderwijsconcepten/projecten), maar ook om de leeropbrengsten zichtbaar te maken. Op bestuursniveau wordt vooral ingezet op het invullen van de voorwaarden voor goed onderwijs en op de werkvormen en instrumenten om de resultaten per school te monitoren, te stimuleren en waar nodig tijdig bij te sturen. De kwaliteit van het onderwijs wordt in doorslaggevende mate bepaald door de schoolleiding en teamleden van de scholen.

4.5 Beleidsvoornemens voor de komende periode

De speciale scholen van de PCOU en Willibrord zullen de komende schooljaren de kwaliteitszorg en structuur gezamenlijk aanpakken. Naast het kwaliteitshandboek dat beschrijft op welke manier de organisatie tegen kwaliteitszorg aankijkt, hoe STIP VSO Utrecht deze kwaliteit definieert (in indicatoren en beoordelingscriteria) en op welke manier deze kwaliteit wordt bewaakt (welke instrumenten worden daarbij ingezet en hoe de verantwoordelijkheden daarbij zijn verdeeld).

4.5.1. Zo werken wij

Onder het motto *zo werken wij* zal een mappenstructuur ingericht worden waarbij per kwaliteitsthema de volgende vragen beantwoord worden;

- Waar gaat dit over en wat is de essentie?
- Wanneer is het goed (doel/resultaat)?
- Hoe doe je dat?
- Wie zijn verantwoordelijk en wie zijn betrokken?

De mappenstructuur omvat alle aandachtspunten rond kwaliteitszorg en de bestuurlijke, primaire en ondersteunende processen. Het is géén blauwdruk, maar daagt de school via indicatievragen uit om een invulling te geven aan het thema vanuit de eigen context en ontwikkelingsfase. Scholen kunnen via praktijkdocumentatie in de mappen aantonen dat ze wat betreft het thema *in control* zijn. Het dashboard is toegankelijk voor alle niveaus: bestuur, schooldirectie, team. Zij zijn op hun eigen niveau eigenaar van, actief betrokken bij en verantwoordelijk voor hun eigen onderwerpen. Daarmee ondersteunt het het inzicht, het overzicht en vooral de verbinding. Door de eenvormige aanpak van het dashboard op de verschillende niveaus kunnen doelen en resultaten ook geaggregeerd en in lijn met elkaar geëvalueerd worden.

Dashboards managementsysteem (SharePoint)

Afbeelding 6: Dashboard mappenstructuur kwaliteitsomgeving.

Hoofdstuk 5 De koers van de school

In dit hoofdstuk worden zowel de missie van het bestuur alsook de visie van het samenwerkingsverband V(S)O Utrecht genoemd. Daarnaast zal de missie/visie van STIP VSO Utrecht worden beschreven.

5.1 Missie, visie en identiteit Stichting PCOU

Missie: Stichting PCOU bereidt kinderen voor op een plek in de samenleving, voor nu en in de toekomst.

Visie:

- Zowel leerlingen als leraren ontwikkelen zich;
- Samen bereikt iedereen de beste resultaten;
- STIP VSO Utrecht staat midden in de samenleving en heeft oog voor wat speelt;
- Het gaat de school erom dat leerlingen zichzelf en de ander leren kennen;
- De school haar droom is dat leerlingen hun talenten inzetten om de wereld mooier en leefbaarder te maken.

Speerpunten:

- Wij streven ernaar dat leerlingen zich kunnen ontwikkelen op een manier die bij hen past;
- Medewerkers werken met trots plezier en vertrouwen.

5.2 Visie Samenwerkingsverband (V)SO Utrecht

Kernbegrippen zijn positief opvoeden, uitgaan van eigen kracht en ondersteuning in de directe omgeving van kind en gezin. Om dat te bereiken zijn de volgende uitgangspunten leidend:

- Een sterke basis: goed onderwijs, gewoon opvoeden;
- Steun bij vragen in onderwijs, opvoeden en opgroeien;
- Inzet van intensieve en specialistische ondersteuning en voorzieningen;
- Eén kind, één gezin, één plan: schakelen en arrangeren.

5.3 De koers: missie en visie van STIP VSO Utrecht

Hoofdstuk 6 Beleid en beleidsvoornemens

In dit hoofdstuk wordt de strategie van de school beschreven op verschillende beleidsterreinen:

- Primair proces (onderwijs en pedagogisch klimaat);
- Ouders/partners;
- Mensen;
- Organisatie (cultuur en structuur).

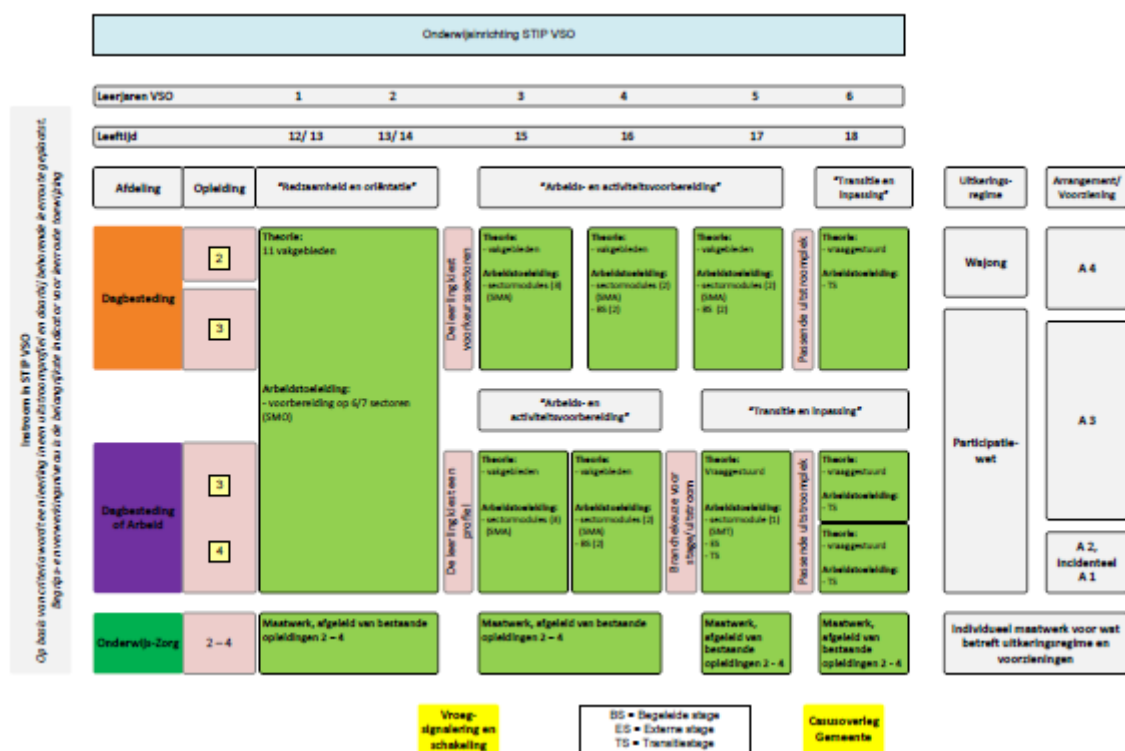
De uitwerking in streefdoelen zijn schematisch verwerkt aan het einde van dit hoofdstuk in 6.5.

6.1 Primair proces

Wat is de inhoud van het onderwijs op STIP VSO Utrecht en de school haar visie op leren?

6.1.1 Inrichting van het huidige onderwijs

De afgelopen vier jaar heeft het onderwijs op STIP VSO Utrecht zich naar aanleiding van de veranderende wetgevingen* ontwikkelt tot de volgende schematische inrichting:

Afbeelding 7: (afbeelding op A4 formaat in bijlage 2) *Passend Onderwijs/Kwaliteitswet VSO/Participatiewet

STIP VSO Utrecht bereidt leerlingen voor op een betekenisvolle plaats in de samenleving. Er wordt gestreefd naar een plek die tegemoetkomt aan de mogelijkheden die de leerling heeft en de samenleving biedt. Binnen de gemeente Utrecht en in de omliggende gemeenten zijn vier arrangementen/voorzieningen voor de leerlingen van STIP VSO Utrecht beschikbaar:

- A1: Uitstroom naar werk met lichte ondersteuning;
- A2: Uitstroom naar werk met inzet van loonkostensubsidie en aanvullende ondersteuning;
- A3: Uitstroom naar beschutte werkplek van tijdelijke of permanente aard (publiek of privaat) - groepsgewijze of individuele invulling;
- A4: Uitstroom naar een algemeen of maatwerkvoorziening voor arbeidsmatige activering.

De school is onderverdeeld in drie afdelingen:

1. **Dagbesteding (Oranje):**
Leerlingen in deze afdeling stromen veelal uit naar een bestemming in categorie A4 of A3: vaak een maatwerk- of algemene voorziening voor arbeidsmatige activering of een beschutte werkplek met individuele of groepsgewijze begeleiding;
2. **Arbeid/ Dagbesteding (Paars):**
Leerlingen in deze afdeling stromen veelal uit naar een bestemming in categorie A3 of A2: vaak een beschutte werkplek met individuele of groepsgewijze begeleiding, of een werkplek in het vrije bedrijf participatie-instrumenten als loonkostensubsidie en/of aanvullende ondersteuning;
3. **Onderwijs-Zorg arrangementen (OZA/Groen):**
Leerlingen in deze afdeling stromen door naar de meer reguliere afdelingen Oranje of Paars of worden direct geleid naar de voor hen best passende plek binnen veelal de categorieën A4, A3 of A2.

Binnen de afdelingen krijgen leerlingen een opleiding van zes (leer)jaren, in de voorbereiding op de voor hen best passende bestemming, zoals bovenstaand beschreven. Daarbij is de verwachting dat afdeling Oranje (dagbesteding) deels aansluit op een inkomensvoorziening vanuit de Wajong (UWV) en WMO en afdeling Paars (arbeid/dagbesteding) aansluit op een inkomensvoorziening vanuit de Participatiewet (gemeente). Binnen de afdeling Groen (OZA) wordt maatwerk geleverd en kan de inkomensvoorziening vanuit ofwel de Wajong/ WLZ ofwel de Participatiewet komen.

6.1.2 Opleidingen binnen STIP VSO Utrecht

Binnen de afdelingen wordt gewerkt met opleidingen. Leerlingen worden ingedeeld in een opleiding op basis van hun begrip- en verwerkingsniveau, communicatieve voorwaarden en ondersteuningsbehoefte.

Hierbij wordt gestreefd naar een zekere gelijkheid op aanspreek- en instructieniveau, zodat de volle aandacht gegeven kan worden aan individuele verschillen in ondersteunings- en begeleidingsbehoefte. Voor de indeling in opleidingen wordt aangesloten op de criteria van de landelijk opgestelde doelgroepindeling VSO.

Er zijn vier opleidingen:

- Opleiding 1 zal vooral leerlingen kennen die uitstromen onder regime van de Wajong richting een vorm van dagbesteding (A4);
- Opleiding 2 richt zich ook op dagbesteding (A4 of A3), maar deze leerlingen zullen vermoedelijk niet in aanmerking komen voor Wajong;
- Opleiding 3 kent leerlingen met arbeidsvermogen, die in een beschutte werkomgeving kunnen functioneren (A3);
- Opleiding 4 voorziet in een uitstroom naar A2 of A3, waarbij loonvormende arbeid, met loonkostensubsidie en inzet van andere individuele participatie-instrumenten nodig is.

De opleidingen 1, 2 en 3 vormen de basis voor afdeling Oranje. De opleidingen 3 en 4 vormen de basis voor afdeling Paars. De opleiding 1,2,3 en 4 worden via maatwerk aangeboden binnen afdeling Groen.

Fasering opleidingen

Een opleiding bestaat zes (leer)jaren verdeeld over drie trajecten. Iedere traject heeft een eigen kenmerk in de voorbereiding op uitstroom en maatschappelijke participatie. Per opleiding kunnen er duidelijke accentverschillen bestaan.

- **Oriëntatietraject:** Gericht op algemene theoretische vorming, het vergroten van praktische, huiselijke redzaamheid en het oriënteren op verschillende beroepssectoren. Aan het eind van deze oriëntatietraject kiest de leerling een profiel.
- **Arbeidsvoorbereidingstraject:** Gericht op algemene theoretische vorming, het aanleren en toepassen van arbeidsmatige vaardigheden en algemene werknemersvaardigheden binnen en/of buiten de schoolomgeving, binnen een gekozen voorkeurs-profiel. Aan het eind van de Arbeidsvoorbereidingstraject maakt de leerling een branchekeuze voor stage-uitstroom.
- **Transitietraject:** Gericht op theoretische ondersteuning op maat en uitstroom naar vervolgbestemming middels proefplaatsing op een uitstroomplek. Vanaf leerjaar vijf wordt toegewerkt naar een passende uitstroomplek.

6.1.3 Twaalf vakgebieden

De opleidingen worden vormgegeven met twaalf vakgebieden. Met deze vakgebieden worden leerlingen niet alleen voorbereid op hun uitstroombestemming voor werk of dagbesteding maar ook op de leefgebieden wonen, vrije tijd en burgerschap. De vakgebieden dekken de wettelijke verplichtingen qua leergebieden en kerndoelen voor het VSO en zijn:

1. Mondelinge taal*;
2. Schriftelijke taal*;
3. Rekenen/wiskunde*;
4. Leren functioneren in sociale situaties*;
5. Relaties en seksualiteit*;
6. Voorbereiding op dagbesteding/arbeid*;
7. Engels
8. Mens en maatschappij;
9. Culturele oriëntatie en creatieve expressie;
10. Sport en bewegen;
11. Mens, natuur en techniek;
12. Profielen en sectoren.

Op alle vakgebieden worden de opbrengsten gevolgd en geregistreerd. De vakken met een * worden gebruikt om periodiek het ontwikkelingsperspectief van de leerling te evalueren en waar nodig bij te stellen.

De inhoud van ieder vakgebied is afgestemd op het niveau van de opleiding. Er wordt dus per opleiding op ieder vakgebied toegewerkt naar (tussen)doelen en standaarden. De uitwerking van zo'n vakgebied op het niveau van de opleiding noemt de school een *leerroute*. Op die manier bestaat bijvoorbeeld opleiding 2 dus uit 12 leerroutes op niveau 2.

Deze werkwijze maakt het mogelijk leerlingen meer op maat te bedienen. Als een leerling eigenlijk het best past in opleiding 2, maar een talent heeft op het gebied van rekenen, krijgt deze leerling binnen opleiding 2 voor het vakgebied rekenen het aanbod van leerroute 3, of misschien zelfs 4.

Alhoewel er geen opleiding 5 als geheel wordt aangeboden op STIP VSO Utrecht, zijn voor de vakgebieden wel leerroutes op niveau 5 uitgewerkt. Hiermee kan de school voorzien in de behoefte van individuele leerlingen, die hoog functioneren op één of meer vakgebieden.

6.1.4 Visie op arbeidstoeleiding

Voor STIP VSO Utrecht is arbeidstoeleiding belangrijk. Hierbij wordt het begrip arbeid breed toegepast, zodat voor arbeid ook dagbesteding gelezen kan worden. In het kort houdt de visie op arbeidstoeleiding het volgende in:

- De school streeft ernaar, dat de leerling de school verlaat met een passende (werk)plek;
- De toeleiding tot arbeid neemt vanaf de aanvang in het VSO een prominente rol in;
- Arbeidstoeleiding moet vooral in de praktijk geoefend worden.
- Als school streeft STIP VSO Utrecht naar goed gemotiveerde werknemers, die zelfstandig kunnen werken en zich verantwoordelijk voelen;
- De school wil graag dat haar leerlingen hun werk behouden en weten welke mogelijkheden er zijn als dit onverhoopt niet is gelukt.

Om de kans op de arbeidsmarkt voor onze leerlingen te vergroten, volgen wij nauwlettend de laatste ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en in het aanbod aan dagbestedingsplekken. Waar mogelijk en relevant wordt het aanbod binnen STIP VSO Utrecht daarop aangepast.

Foto 5: Leerlingen van STIP VSO Utrecht werken een dag mee tijdens carrousel bij uitstroomwerkplekken.

Praktijkvorming en arbeidstoeleiding

Praktijkvorming en arbeidstoeleiding krijgt vorm binnen het vakgebied Profielen en sectoren. Hierin onderscheidt STIP VSO Utrecht een aantal onderwijsvormen:

- Sectormodule: Gericht op het aanleren van basale (praktische en overstijgende) vaardigheden binnen bepaalde vakgebieden;
- Begeleide stage (BS). De begeleide stage is gericht op het verder aanleren en toepassen van vaardigheden binnen of buiten de school onder leiding van een (vak)docent;
- Externe stage (ES). De externe stage is een leer- en ontwikkelplek in een passende externe context met begeleiding vanuit school door de stagebegeleider van STIP VSO Utrecht;
- Proefplaatsing: Functioneren op de vervolgplek in arbeid of dagbesteding. Proefplaatsingen zijn bedoeld om nog gedurende het onderwijs de overgang te maken naar de uitstroomplek. Deze proefplaatsingen verschillen per leerroute en zijn afgestemd op de gemeentelijke voorzieningen en afspraken.

Per opleiding liggen de verschillende varianten van praktijkvorming/arbeidstoeleiding in principe vast. Het is mogelijk om vanuit het OPP flexibel om te gaan met stagevarianten. Met name in de laatste traject wordt de stagevariant die het beste aansluit bij de uitstroombestemming ingezet.

6.1.5 Profielen en sectoren

Loopbaan oriëntatie en beroepskeuze wordt gerelateerd aan het traject in de opleiding. In het Oriëntatietraject oriënteren leerlingen zich op zes sectoren. Aan het eind van dit traject maken zij een keuze voor een profiel. Twee brede profielen worden onderscheiden, waarbij binnen ieder profiel drie beroepssectoren worden geboden:

Profiel Ambachtelijk

Sector Groen & Dier
Sector Hout
Sector Fiets & Metaal
Sector Creatieve productie*

Profiel Dienstverlenend

Sector Keuken & Horeca
Sector Schoonmaak & Verzorging
Sector Detail, Logistiek en Repro

*Alleen voor de opleidingen 1 en 2

Stage

Aan het eind van het arbeidsvoorbereidingstraject wordt de voorlopige keuze gemaakt voor een sector om naar uit te stromen. In deze sector worden stages en proefplaatsingen gezocht. Proefplaatsingen zijn bedoeld om nog gedurende het onderwijs de overgang te maken naar de plek van uitstroom. Deze proefplaatsingen verschillen per leerroute en zijn afgestemd op de gemeentelijk voorzieningen.

6.1.6 Ambitie onderwijskundigbeleid

Omdat het op school niet alleen gaat om het overdragen van kennis door de vakleerkracht, maar juist ook om het zelf leren verzamelen van informatie en deze te verwerken heeft STIP VSO Utrecht als doel (nog) meer aandacht te besteden aan de inzet van coöperatieve werkvormen. Coöperatief leren daagt leerlingen tenslotte uit tot actief en constructief leren, stimuleert de interactie, benut de verschillen tussen elkaar en levert een bijdrage aan het realiseren van een goed pedagogisch klimaat (Förre, Jansen & Kenter, 2004). Leerlingen ontwikkelen de nodige sociale en communicatieve vaardigheden die de samenleving van hen vraagt.

Van en met elkaar leren vinden STIP VSO Utrecht dan ook een belangrijk onderdeel in het onderwijs. Een van de school haar doelen voor de aankomende jaren is dan ook het toewerken naar *groepsdoorbrekend onderwijs* op het gebied van schriftelijke taal en rekenen. Groepsdoorbrekend werken biedt ruimte voor onderlinge verschillen en de mogelijkheid om onderwijs nog meer op maat aan te bieden. Vaardigere leerlingen worden voldoende uitgedaagd en leerlingen die meer hulp nodig hebben, krijgen voldoende aandacht en ondersteuning. Onderwijs dat is aangepast aan de onderwijsbehoeften van de leerling, verhoogt over het algemeen het competentiegevoel, de motivatie en het enthousiasme van de leerling (Berben & Teeseling, 2014; Bouwman, 2013). Omdat leerlingen met diverse talenten elkaar ontmoeten en samenwerken kunnen zij beter van en met elkaar leren.

Voor de opbrengstgerichte vaklijnen wil de school beredeneerd lesstofaanbod beschreven hebben, waarbij er sprake is van activerende en creatieve didactiek. STIP VSO Utrecht wil hiermee de onderzoekende houding van leren bij leerlingen stimuleren. De verwachting is dat dit een effect zal hebben op de leerresultaten. STIP VSO Utrecht wil zich komende jaren sterker verbinden met de externe wereld zowel op (beschermd) werken als op gebied van wonen. Dit betekent dat de school zich wil verbinden met partners in de maatschappij alsook met loonvormende bedrijven en sociaal ondernemerschap met als doel gericht uitstroomtrajecten aan te bieden en te leren in de echte context. De school wil bedrijfsactiviteiten ontwikkelen gericht op co-creatie en of in opdracht van de ander. Het trainen van de zogenaamde 21^e-eeuwse vaardigheden staan hierbij voorop. Ook met betrekking tot de pijler wonen wil STIP VSO Utrecht zich verbinden met de echte wereld. De school denkt hierbij aan samenwerkingsvormen van woon/leerverbanden met woningbouw en gemeentes.

STIP VSO Utrecht is zich bewust dat mentorraat een belangrijke plaats in neemt in de groei en begeleiding van haar leerlingen. De leerling krijgt vanaf de eerste schooldag een mentor toegewezen. De mentor begeleidt de leerling in zijn of haar leerproces. Hierbij onderhoudt de mentor contacten met de ouders/verzorgers van de leerling en is hij het eerste aanspreekpunt binnen de school. Ook begeleidt de mentor het keuzeproces met betrekking tot de praktijkvakken, de sectormodules. Wanneer de leerling op stage gaat zal ook een stagebegeleider het leerproces in de praktijk begeleiden. Komende jaren wil STIP VSO Utrecht de professionaliteit van de mentorrol versterken, het gebruik van instrumenten om de regie meer bij de leerling neer te leggen verbeteren en wil de school het vak loopbaanontwikkeling (LOB) beter positioneren in haar curriculum.

Foto 6: samenwerken, samen leren

6.1.7 ICT en overige moderne media

STIP VSO Utrecht wil dat de leerlingen vertrouwd raken met ICT, de mogelijkheden hiervan te ervaren en ICT kunnen gebruiken als middel om de competentie te versterken, uitdaging in leersituaties te ervaren en om bij te ontspannen. Daarnaast vindt de school het van belang dat de leerlingen leren op een veilige manier gebruik te maken van ICT, waaronder ook sociale media.

Voor het veilig gebruik van social media is STIP VSO Utrecht in samenwerking met Mira Media een project gestart wat doorloopt tot 2018. Met dit project geeft de school haar onderwijs een kwaliteitsimpuls en

ontwikkelt zij samen met Mira Media een leerlijn op het gebied van digitale en sociale media. Met ondersteuning van de CED-groep zal het programma voor STIP VSO Utrecht zo ontwerpen worden dat het geïntegreerd wordt in de leerlijnen. De leerlijn wordt geflankeerd met een professionaliseringstraject voor docenten en een ondersteunend traject voor de ouders.

Foto

7:Leerling en ouder tijdens de social media event bij STIP

6.1.8 Onderwijs-zorgarrangementen

Een onderwijs-zorgarrangement is een integraal programma voor specifieke (groepen) leerlingen. Het is een aanbod waarin onderwijs en zorgpartner(s) op uitvoeringsniveau samenwerken op basis van één kind één plan. Er is sprake van een aanvullende inzet van zorg om onderwijsdeelname mogelijk te maken, met als uitgangspunt de ondersteuningsbehoefte van de leerling. Een belangrijk kenmerk van de leerling die voor een onderwijs-zorgarrangement in aanmerking komt, is dat er sprake is van een combinatie van problematiek. Aan de hand van de ZO! (zie; <http://www.praktikon.nl/zo-observatielijst-zelfregulatie-in-het-onderwijs/>) wil STIP VSO Utrecht meer zicht krijgen op de fase waarin een leerling participeert, met als doel betere ontwikkelingsdoelen te kunnen stellen om te groeien in zelfregulatie zodat de ondersteuningsbehoefte afneemt. Uiteindelijk wordt zo de doorstroom naar de reguliere afdelingen gestroomlijnd.

Foto 8; leerling in OZA traject

6.1.10 Pedagogische uitgangspunten

Op welke manier richt STIP VSO Utrecht de leeromgeving zo in dat leerlingen zich optimaal ontwikkelen en welke ondersteuning biedt de school als deze ontwikkeling in de knel dreigt te raken?

Visie op zorg en begeleiding

Bij het vormgeven van het onderwijs op STIP VSO Utrecht zijn de kernwaarden verantwoordelijkheid, kansen en mogelijkheden, betekenisvol leren en partnerschap van belang. Onderwijs, begeleiding en interventies zijn erop gericht dat leerlingen zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren op de gebieden wonen, werken, vrije tijd en burgerschap.

STIP VSO Utrecht wil een Vreedzame School zijn waarin ze streeft de school en de klas een democratische en lerende gemeenschap te laten zijn. Dit uit zich in respect voor elkaar en het aanvaarden van elkaars identiteit en mogelijkheden en het bieden van ruimte om nieuwe vaardigheden te leren en toe te passen in de praktijk. Hierin voelt iedereen zich verantwoordelijk en betrokken. De school ziet ouders hierbij als belangrijke partners.

STIP VSO Utrecht combineert onderwijs en zorg, waarbij de zorg dienstbaar is aan het onderwijs. De school werkt samen met zorginstellingen en hun medewerkers binnen de gedachte: één kind, één plan.

Wat wil STIP VSO Utrecht bereiken met pedagogisch handelen

De school heeft een aantal duidelijke doelstellingen vastgesteld op het gebied van haar pedagogisch handelen en het pedagogisch klimaat. Vanuit deze doelstellingen heeft STIP VSO Utrecht meetbare indicatoren geformuleerd, omdat ze regelmatig wil vaststellen of de doelen behaald worden.

Het overzicht van onze doelstellingen en indicatoren ziet er als volgt uit:

STIP VSO Utrecht benut iedere kans om leerlingen te laten participeren

- De school stimuleert leerlingen om een inbreng te hebben in wat ze willen leren
- De school houdt haar leerlingen medeverantwoordelijk voor hun eigen leerproces
- Iedere leerling houdt een eigen portfolio bij, waarin hij zijn eigen leerproces bijhoudt
- De leerlingen dragen zelf bij tot het verminderen van gevoelens van onvrede en tot het verminderen van ordeverstoringen van zichzelf en anderen in de school
- De school laat leerlingen meedenken over de methoden die zij nodig hebben om gemotiveerd te leren en te werken.
- De leerlingen spelen een belangrijke rol in het organiseren van de verschillende feesten en activiteiten
- De leerlingen nemen deel aan de leerlingenraad en de leerlingenraad heeft een actieve rol
- De school stimuleert leerlingen om op een democratische manier keuzes te maken

STIP VSO Utrecht maakt werk van talent

- In contact met leerlingen wordt veel aandacht gegeven aan datgene wat de leerling al goed kan
- De school is ambitieus in het stellen van leerdoelen voor de leerlingen
- De school laat leerlingen zicht krijgen op hun eigen talenten, zodat ze weten wat ze kunnen en willen op cognitief, sociaal, emotioneel, motorisch en cultureel gebied
- Het onderwijs wordt zo goed mogelijk afgestemd op de leerling; wat gaat al goed en waarin kan de school hem nog uitdagen en ontwikkelen
- De school streeft ernaar dat de leerling pas de school verlaat als hij een passende uitstroomplek gevonden heeft

Op STIP VSO Utrecht is zichtbaar dat verschillend zijn meerwaarde heeft

- De school maakt gebruik van verschillende kwaliteiten
- De school neemt verschillende feesten op in de jaarkalender
- De school houdt rekening met verschillende eetpatronen op basis van religie, allergie en dieet
- Op school wordt kennis gedeeld over de diversiteit in de samenleving
- Op school heeft iedereen respect voor verschillende religies en het feit dat iedereen anders is
- Op school mag iedereen verschillen van mening en staat iedereen open voor verschillende meningen

STIP VSO Utrecht gaat op een lerende manier om met conflicten

- De school stimuleert leerlingen om zelf het gewenste gedrag te benoemen.
- Op school zijn de leefregels geformuleerd in termen van gewenst gedrag
- Op school worden conflicten met elkaar opgelost
- Op school krijgen leerlingen de tijd om eerst tot rust te komen en na te denken, voordat iets wordt opgelost – waarbij we gebruik maken van het programma van de Vreedzame School
- Op school leren de leerlingen om zelf na te denken over hun eigen aandeel in een conflictsituatie
- Op school worden conflicten constructief opgelost middels herstelrecht, waarbij op de voorgrond staat dat leerlingen het recht hebben om het goed te maken in plaats van dat er een straf volgt op ongewenst gedrag

- Op school wordt in de nabespreking van conflicten de nadruk gelegd op wat goed is gegaan en welke vaardigheden de leerlingen nog kunnen ontwikkelen.

Op STIP VSO Utrecht wordt ieders mening serieus genomen

- Op school geeft iedereen elkaar de ruimte om te reageren en laat iedereen elkaar uitspreken.
- Op school luistert iedereen naar elkaar.
- Op school krijgen alle leerlingen de ruimte om vragen aan elkaar te stellen.
- Op school beargumenteren leerlingen en medewerkers hun mening.

Op STIP VSO Utrecht zorgt iedereen voor elkaar en voor de omgeving

- Op school ontvangen leerlingen of medewerkers die langdurig ziek zijn, een attentie vanuit de zorgcommissie.
- Op school geven iedereen elkaar veel complimenten.
Op school wordt iedereen die binnenstapt vriendelijk en uitnodigend ontvangen.
- De school vindt het belangrijk om nieuwe leerlingen en medewerkers welkom te heten.
- De school koppelt leerlingen die voor het eerst op school zijn aan leerlingen met meer ervaring.
- Op school helpen de leerlingen elkaar.
- Op school zorgt iedereen met elkaar voor een opgeruimd lokaal
- Op school wordt de omgeving van de school opgeruimd en schoongehouden door leerlingen.
- Op school leren leerlingen met zorg om te gaan met het milieu.

Hoe gedragen medewerkers zich die deze doelstellingen nastreven en wat vraagt dit op teamniveau en op schoolniveau?

- Op school benut iedereen iedere kans om leerlingen te laten participeren.
- Op school maakt iedereen werk van talent.
- Op school is het zichtbaar dat verschillend zijn meerwaarde heeft.
- Op school gaat iedereen op een lerende manier om met conflicten.
- Op school wordt ieders mening serieus genomen.
- Op school zorgt iedereen voor elkaar en voor de omgeving.

Medewerkers die deze doelstellingen nastreven;

1.
 - Kennen de kwaliteiten van hun leerlingen
 - Zoeken actief naar mogelijkheden om leerlingen te laten participeren
 - Maken mogelijk dat leerlingen medeverantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leerproces
2.
 - Zijn op de hoogte van het emotionele niveau van de leerlingen en van de implicaties daarvan voor hun pedagogisch handelen
 - Zijn actief bezig met het geven van kwalitatief goed onderwijs op maat.
 - Zijn actief met het vergroten van eigen didactische en pedagogische vaardigheden
 - Begeleiden leerlingen bij het leren maken van eigen keuzes
3.
 - Hebben kennis van eigen kwaliteiten
 - Gaan uit van de kracht van gekende ongelijkheid
4.
 - Lossen conflicten op een constructieve manier op: door middel van herstelrecht (recht om het goed te maken staat op de voorgrond in plaats van dat er een straf volgt op ongewenst gedrag)
 - Leggen in de nabespreking van conflicten de nadruk op wat goed is gegaan en welke vaardigheden de leerlingen nog kunnen ontwikkelen.
5.
 - Communiceren op een eerlijke, respectvolle manier met leerlingen en collega's ouders en partners.
 - Luisteren
6.
 - Bieden hulp/ondersteuning aan collega's, ouders en partners.

- Vragen hulp/ondersteuning van collega's

Wat hebben leerlingen van STIP VSO Utrecht nodig om deze doelen te bereiken?

Binnen de school wordt er op school-, groeps- en individueel niveau aan de ondersteuningsbehoeften van leerlingen tegemoetgekomen. STIP VSO Utrecht gebruikt hiervoor de uitgangspunten van de Vreedzame School.

STIP VSO Utrecht wil een Vreedzame School zijn waarin ze streeft de school en de klas een democratische gemeenschap te laten zijn. Dit uit zich in respect voor elkaar en het aanvaarden van elkaars identiteit en mogelijkheden. Hierin voelt iedereen zich verantwoordelijk en betrokken. In een democratische gemeenschap voelen leerlingen en medewerkers zich verbonden en heeft iedereen het gevoel erbij te horen en is er een gevoel van 'eigenaarschap': het is onze groep, onze school.

Dit vereist een goed pedagogisch klimaat waarin jongeren op een prettige manier de sociale en emotionele vaardigheden leren die zij nodig hebben in de maatschappij, waarin zij op een prettige en veilige manier samen werken en leren en waarin medewerkers met plezier werken.

In de klas en de school willen STIP VSO Utrecht een positief sociaal klimaat neerzetten en wil de school de verantwoordelijkheid van leerlingen voor het sociale klimaat in de klas en de school vergroten. STIP VSO Utrecht is ervan overtuigd dat haar leerlingen in staat zijn om te participeren en in staat zijn om een bijdrage te leveren aan de groep en de school als gemeenschap. Daarom stimuleert de school haar leerlingen tot het vormen van een mening middels een dialoog.

De dagelijkse routine vormt de basis waarop het pedagogisch klimaat gebouwd wordt. In de dagelijkse routine legt de school zo precies mogelijk vast wat ze van de leerlingen en medewerkers vragen. In een goede dagelijkse routine is beschreven wat erop welk moment aan bod komt, waar iets zich afspeelt, maar ook wat er gevraagd wordt op vaardigheidsniveau, wie er betrokken zijn en wat hun taken zijn. In een voorspelbare omgeving en dagelijkse routine weten leerlingen waar ze aan toe zijn en wat er van hen verwacht wordt. Wanneer de dagelijkse routine voldoende ruimte biedt om te oefenen met vaardigheden, worden leerlingen uitgedaagd zich die vaardigheden eigen te maken en gedrag te laten zien dat past bij hun ontwikkelingsstaken en perspectief. Het pedagogisch klimaat van de school is dan ook expliciet een lerend klimaat.

In de eerste plaats biedt een goede dagelijkse routine de leerlingen veiligheid en structuur door duidelijkheid en voorspelbaarheid van gebeurtenissen in tijd, ruimte en activiteiten. Regelmatig terugkerende onderdelen bieden houvast voor iedereen. Met behulp van de routine kunnen methodische en didactische keuzes gemaakt en vormgegeven worden.

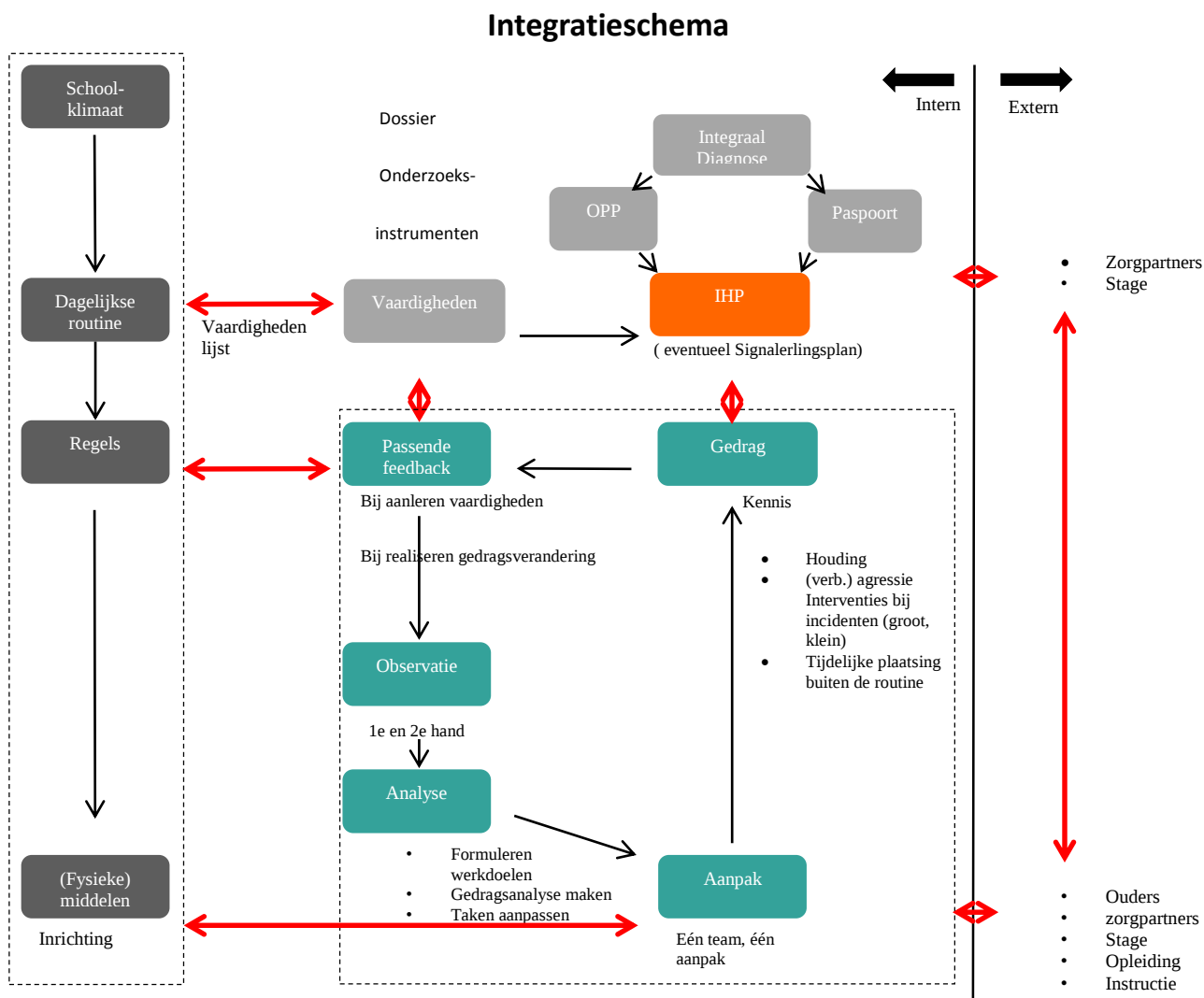
In de tweede plaats biedt de dagelijkse routine de mogelijkheid om leerlingen te activeren en te stimuleren zich te ontplooiën. Dit betekent dat waar mogelijk keuzes voor het kind in de dagelijkse routine voorhanden zijn en dat het tempo van het kind wordt gevolgd.

In de derde plaats kenmerkt een goed beschreven dagelijkse routine zich door eenduidigheid en overdraagbaarheid. De dagelijkse routine geeft aan hoe er binnen de school en binnen de klas gewerkt wordt. Er is eenheid van taal en er zijn minder persoonlijke verschillen. Vanuit de dagelijkse routine worden de regels en afspraken geformuleerd. Visualisatie van gebeurtenissen, vaardigheden, regels en afspraken zijn erop gericht de zelfstandigheid en zelfsturing van leerlingen te ondersteunen. Ze zijn daarmee beter geïnformeerd en minder van instructie afhankelijk. De dagelijkse routine biedt veel mogelijkheden voor gerichte observatie van gedrag en momenten voor het leren van vaardigheden.

Om de doelstellingen, die STIP VSO Utrecht heeft vastgesteld op het gebied van haar pedagogisch handelen en het pedagogisch klimaat, te bereiken gaat de school uit van een gedifferentieerde pedagogische aanpak afgestemd op de individuele begeleidingsbehoeften van de leerling. De individuele begeleidingsbehoeften op de diverse ontwikkelgebieden worden weergegeven in het OPP van de leerling.

Hierbij maakt STIP VSO Utrecht gebruik van het Landelijk Doelgroepenmodel zoals ontwikkeld door het LECSO (zie;<https://doelgroepenmodel.lecso.nl/>). Het niveau van de emotionele ontwikkeling is hierin leidend. Dat wil

zeggen dat bij de pedagogische aanpak, de aanspreektoon en het geven van verantwoordelijkheid en grenzen wordt aangesloten bij het emotionele niveau van de leerling.

Afbeelding 8: Integratieschema pedagogische aanpak.

Het integratiemodel laat de verbinding zien tussen de dagelijkse routine (taken) en de leerling (vaardigheden) en het functioneren in de klas. Taken en vaardigheden kunnen pas in evenwicht gebracht worden als beiden scherp in beeld gebracht zijn.

STIP VSO Utrecht heeft tenslotte een aantal duidelijke leefregels vastgesteld om helderheid te scheppen voor leerlingen, ouders en medewerkers over hoe een vredzame school eruitziet. Uitgangspunt voor het vaststellen van deze leefregels is de Vredzame School. Deze leefregels gelden voor en door de hele school voor leerlingen, hun ouders/verzorgers en medewerkers:

- We leren van en met elkaar;
- Iedereen mag anders zijn;
- Een conflict los je op;
- Voorzichtig omgaan met het materiaal.

Welke theorie ligt er onder het handelen?

Voor de verantwoording van de pedagogische uitgangspunten van STIP VSO Utrecht worden diverse theoretische inzichten gebruikt. Met name het gedachtegoed van Anton Došen en van Kees van der Wolf krijgt een belangrijke plaats. Daarbij wil de school benadrukken dat haar overtuiging overeenkomt met die van Greene (2005). Hij stelt dat "kinderen het zo goed doen als ze kunnen".

In de sociaal-emotionele ontwikkeling van een persoon worden een aantal opeenvolgende fases onderscheiden. De ontwikkeling begint met een adaptatiefase in de eerste zes maanden. En dan volgen fases waarin iemand zich met anderen leert verbinden en daarnaast zichzelf ontdekt en zijn identiteit ontwikkelt. Anton Došen geeft aan dat deze ontwikkelingsfases de mogelijkheid bieden om bij een persoon met een verstandelijke beperking te bepalen op welk ontwikkelingsniveau hij zich bevindt. Vervolgens kan de ondersteuning van die persoon op dat ontwikkelingsniveau worden afgestemd. Voor Došen gaat het om die afstemming. Over- of ondervragen zorgt namelijk bij mensen met een verstandelijke beperking voor allerlei psychische en gedragsproblemen.

Leerlingen op STIP VSO Utrecht hebben speciale onderwijs- en ondersteuningsbehoeften. Vaak zijn die terug te voeren op nog ontbrekende vaardigheden. Het is belangrijk om de leerling te helpen om zijn eigen functioneren realistisch te bekijken. Dit kan door, samen met hen, haalbare doelen te formuleren en door hun betrokkenheid te krijgen bij het bereiken ervan. Het is goed om leerlingen duidelijk te laten merken dat je oog hebt voor hun probleem, maar ook dat het vanzelfsprekend is dat ander gedrag er niet vanzelf komt (van der Wolf & van Beukering, 2011). Het gaat altijd om maatwerk, waarbij de leraar, in samenspraak met de leerling en ouders, nagaat welke aanpak voor deze leerling, in deze situatie gewenst is. Steeds in het licht van een bepaald te bereiken doel. De leraar zelf neemt daarin een belangrijke plaats in (van der Wolf & van Beukering, 2011).

Essentieel bij goed onderwijs is het creëren van een uitdagende en kwalitatief verantwoorde leeromgeving, afgestemd op de verschillende behoeften van leerlingen. In die omgeving krijgen zowel de pedagogische als de didactische verantwoordelijkheden concreet – en in samenhang – gestalte. Te eenvoudig of te moeilijk werk is vervelend of frustrerend en kan tot probleemgedrag leiden (van der Wolf & van Beukering, 2011). Het gaat er vooral om dat de leerlingen een zodanige positieve verbinding met de schoolsituatie krijgen dat ze bereid en in staat zijn aan hun eigen ontwikkeling en toekomst te werken (van der Wolf & van Beukering, 2011).

Van der Leij (1997) is van mening dat het onderwijs ervoor moet zorgen dat er geleerd wordt, ook door leerlingen die daar moeite mee hebben. De tijd die daarvoor beschikbaar is, is immers niet eindeloos. Door de nadruk te leggen op de voorwaarden voor het leren, raakt de leerling juist gedemotiveerd. Het ontwikkelen van de sociale of emotionele intelligentie wordt vaak gezien als een van deze voorwaarden. Echter, zaken als zelfbeeld, motivatie en inzet kunnen maar in beperkte mate direct worden beïnvloed. Zij zijn dus juist het resultaat van bijvoorbeeld toegenomen leerprestaties. Goed onderwijs heeft zelfs een preventieve werking. Het pedagogische en het didactische zijn sterk met elkaar verweven

Binnen het adaptief onderwijs (Luc Stevens) wordt de lesstof goed afgestemd op de leerling. De lesstof wordt dusdanig aangeboden dat het de interesse van de leerling wekt. Doordat het lesaanbod veel afwisselender is (afwisselend samenwerken, proefjes doen enz.) wordt de leerling geënthousiasmeerd. Daarnaast worden zelfvertrouwen en eigen verantwoordelijkheid bij adaptief onderwijs meer gestimuleerd.

Adaptief onderwijs geeft antwoord op de drie psychologische basisbehoeften van de leerling:

- Relatie: leerlingen voelen zich geaccepteerd, ze horen erbij, ze hebben het gevoel welkom te zijn, ze voelen zich veilig;
- Competentie: leerlingen ontdekken dat ze de taken aankunnen die ze moeten doen en ze ontdekken dat ze steeds meer aankunnen;
- Autonomie: leerlingen kunnen hun leergedrag zelf sturen (in elk geval voor een deel).

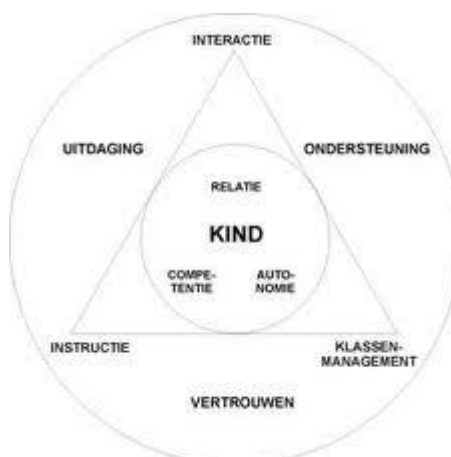
Een docent die adaptief werkt, stemt zijn gedrag af op deze basisbehoeften. Zowel didactisch als pedagogisch. In de praktijk betekent aandacht voor relatie bijvoorbeeld dat docenten leerlingen laten weten dat ze beschikbaar zijn en naar hen willen luisteren; dat er tijd is voor interactie met de leerlingen, dat er belangstelling getoond wordt voor de achtergrond van de leerlingen, dat afspraken met de leerlingen nagekomen worden en dat ze discreet omgaan met gevoelige informatie.

Een docent met aandacht voor competentie zorgt ervoor dat alle leerlingen afwisselend beurten krijgen, er ruimte is voor verschillen in werk- en leerstijl, ze uitspreken dat ze hoge verwachtingen hebben van de leerlingen, maar dat deze verwachtingen wel aansluiten bij de mogelijkheden en talenten van de leerlingen en hij stelt vragen die tot reflectie uitnodigen.

Om de leerlingen autonomie te geven honoreert de docent initiatieven van leerlingen en ook doet hij wat met de ideeën die een leerling aandraagt; hij daagt leerlingen uit een eigen oplossing te bedenken; hij zorgt er voor dat de leerlingen een echte keuze hebben bij het maken van taken en vertrouwt een aantal organisatorische zaken aan leerlingen toe.

De drie basisbehoeften kunnen worden gekoppeld aan drie belangrijke onderdelen van het pedagogische en didactische handelen van de docent, namelijk de interactie in de klas, de instructie en de klassenorganisatie. Daarmee ontstaat er een matrix van drie bij drie, waarin negen kenmerkende gedragingen van docenten te zien zijn. Deze negen kenmerken zouden in het onderwijs vorm moeten krijgen. Ze zien er als volgt uit:

	<u>Relatie</u>	<u>Competentie</u>	<u>Autonomie</u>
<i>Interactie</i>	Leerlingen persoonlijk ontmoeten	Leerlingen helpen reflecteren	Leerlingen ruimte geven, initiatieven honoreren
<i>Instructie</i>	Een instructie geven die veilig is voor leerlingen	Activerend leren centraal stellen in opdrachten	Leerlingen (mede) de taak en/of de vormgeving daarvan laten kiezen
<i>Klassenorganisatie</i>	Ontmoetingstijd creëren met leerlingen	Aanpassingen in tijd en ruimte maken voor leerlingen	Met leerlingen plannen wat ze hoe gaan doen

Afbeelding 9: Cirkel adaptief onderwijs.

6.2 Ouders en partners

De rol van ouders en verzorgers komt tot uiting in de ouderbetrokkenheid en de ouderparticipatie.

6.2.1 Ouderbetrokkenheid

Contact met ouders/verzorgers is van groot belang in de school. De omgang tussen groepsleiding en ouders/verzorgers is altijd gericht op samenwerken, de manier van communiceren is helder, open en transparant van karakter. De wijze waarop ouders/verzorgers en groepsleiding zichtbaar met elkaar omgaan heeft zijn uitstraling op de leerling.

Ouders/verzorgers worden op verschillende wijze betrokken bij de loopbaanontwikkeling van de leerling; bespreken en vaststellen OPP, oudercontactavond, telefonisch (gesproken of social media), digitaal en met nieuwsbrieven. Wanneer de betrokkenheid niet altijd even zichtbaar is en contact moeizaam verloopt zoekt STIP VSO Utrecht een passende wijze om de ouderbetrokkenheid te activeren.

Als partners hebben de school en de ouders/verzorgers een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de loopbaanontwikkeling van de leerling.

6.2.2 Ouderparticipatie

Ouders/verzorgers participeren in verschillende activiteiten in de school. Dit kunnen activiteiten zijn ten behoeve van ondersteuning in het onderwijsproces of ten behoeve van individuele of groepjes leerling(en) en het delen van kennis en ervaringen in een ouderparticipatiegroep. Daarnaast hebben ouders/verzorgers een actieve rol in de MR.

6.2.3 Rol van de ouders

Partnerschap betekent dat wederzijdse verwachtingen dienen te worden uitgesproken. Het is daarom belangrijk dat de rollen helder zijn.

Rollen van ouders	Rollen van de school
a. Bestuurder of 'constituent' en daarmee opdrachtgever	a. Uitvoerder van opdrachten van het bestuur
b. 'Leverancier' van kinderen	b. 'Afnemer' van kinderen
c. Passieve of kritische consument of klant: afnemer van diensten	c. Leverancier van diensten of dienstverlener
d. Stakeholder of belanghebbende, en exponent van de lokale gemeenschap die rekenschap vraagt	d. Eindverantwoordelijke die rekenschap en verantwoording aflegt aan zijn stakeholders c.q. de lokale gemeenschap
e. Participant en leverancier van diensten	e. Gebruiker van de diensten van de ouder
f. Gelijkwaardige partner	f. Gelijkwaardige partner

Schema 1: Overzicht van rollen die ouders en school innemen. Rollen in dezelfde rij zijn complementair.

Passende onderwijs(-zorg)arrangementen vragen, net als passend onderwijs en passende zorg, om een partnerschap met ouders. De ouders spelen een essentiële rol in de ondersteuning van hun kind. Zij kennen het kind het langst en in sommige opzichten ook het best. Zij weten vaak goed welke aanpak of benadering wel of niet werkt bij hun kind. En zij hebben in hun houding ten opzichte van de school en het leren veel invloed op hoe een kind daar tegenaan kijkt en mee omgaat. Als er extra ondersteuning nodig is dan is de medewerking van de ouders cruciaal voor het welslagen daarvan. Ouders hebben de eindverantwoordelijkheid en regie over de opvoeding van hun kind. De school moet hen dan ook in staat stellen om de eindverantwoordelijkheid en regie te kunnen waarmaken.

6.2.4 Ambitie komende jaren

De samenwerking met ouders en kernpartners vanuit de gedachte 1 kind 1 plan zal zich komende jaren nog verder ontwikkelen. De samenwerking met het systeem rondom het kind is van cruciaal belang en een succesfactor mbt de ontwikkeling.

Voor de komende jaren blijft de communicatie met ouders een speerpunt, met als doel helderder verwachtingen te hebben ten opzichte van elkaars rol en het uitstroomperspectief van de leerling. Ook het systeem (hoe en wanneer) van communicatie zal een ontwikkelpunt zijn.

In de komende jaren ligt voor STIP ook de uitdaging bij bevorderen van de betrokkenheid tussen ouders en medewerkers mbt de diversiteitsproblematiek alsook het vinden van passende stage dan wel uitstroomplekken.

6.2.5 De rol van overige partners

Partners zijn voor de school van belang. Door veranderende wetgeving is samenwerking een must.

STIP VSO Utrecht werkt samen met collega scholen, Samenwerkingsverbanden, gemeentes en diverse dagbesteding organisaties alsook werkgevers in het vrije bedrijf. Daarnaast met zorgpartners. Samenwerking met de externe wereld van de school is van belang in voorbereiding op uitstroom en dit willen wij dan ook uitbreiden door co-creatie in bedrijfsactiviteiten en maatschappelijke activiteiten. Daarnaast willen wij de pijler wonen kracht bijzetten door samenwerking met de echte wereld (in voorbereiding op wonen). Gezien de ontwikkelingen van de leerlingpopulatie binnen de onderwijszorgarrangementen zal onze samenwerking met de zorgpartner nog verder versterken zowel in externe afstemming als intern waar onderwijs en begeleiding elkaar raken.

6.3 Mensen

6.3.1 Visie op personeel(sbeleid)

Personeelsleden onderschrijven de visie/missie van de VSO-school en brengen dat ook in praktijk. Het personeelsbeleid is hierop gericht.

Het onderwijs waar de school voor staat vraagt om sterk gemotiveerde en bekwame medewerkers. Medewerkers die hun vakbekwaamheid onderhouden, zich verder ontwikkelen en zich aanpassen aan nieuwe omstandigheden. Zij zijn in staat en bereid om hun kwaliteiten aan te wenden voor de realisatie van de doelen van STIP VSO Utrecht. De medewerkers dienen zich bewust te zijn van hun eigen mogelijkheden en beperkingen. Het vermogen (en de bereidheid) tot zelfreflectie is daarbij van essentieel belang. Het managementteam wordt gezien als een leidende coalitie die in samenwerking en nauwe afstemming leidinggeven aan 1 STIP VSO Utrecht.

6.3.2 Personeelsbeheer

In onderstaand schema is het meerjarenplaatje af te lezen met betrekking tot de inzet van formatie, gekoppeld aan prognose van aantal leerlingen.

FTE en personeelskosten ontwikkeling

Boek/Schooljaar

Scenario

Status

Schooljaar

Basis

Prognose

FTE

Actieve begroting

Kostenplaats	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
930-Stip VSO	77,60	75,10	74,74	74,74	74,74	74,74

Afbeelding 10: Meerjarenraming mbt inzet WTF STIP VSO Utrecht

Schooljaar 2017-2018 75,10 wtf (vastgesteld in voorjaarsbegroting)
 Detachering via SPO 0,8546

Inzet per 1 augustus 2017

75,5902

0,8546

76,4448 WTF

Bovenstaande is als volgt verdeeld:

Overhead*	19 = 25%
OP en OOP op de 3 afdelingen (lesgevende taken)	55,5 = 73 %
Vakleerkrachten gym	1,95 = 2%
Totaal	76,45

*Overhead; niet-onderwijs-gevend personeel;

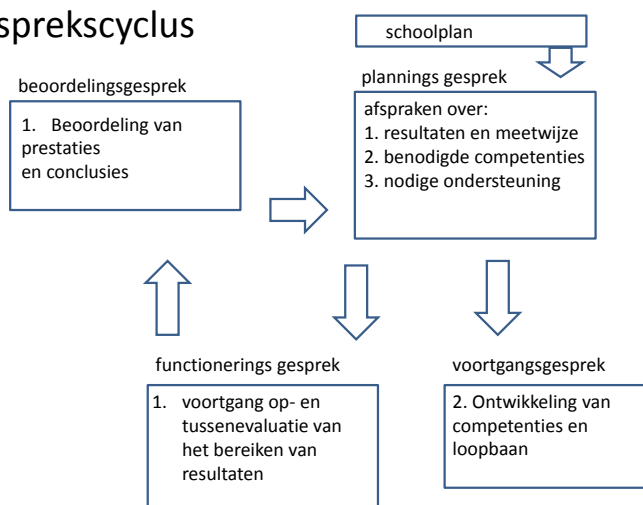
6.3.3 Werving, selectie en introductie

Voor het vinden van (goed) personeel heeft STIP VSO Utrecht de afgelopen jaren gebruik gemaakt van diverse detacheerders. Samen met de overige speciale scholen heeft STIP VSO Utrecht zich verbonden aan werving via onder andere de website van de Stichting PCOU door middel van een wervingsfilm 'Werken in het Speciaal Onderwijs'. Komende jaren wil de school zich ook meer gaan richten op de opleiders. STIP VSO Utrecht wil zelf ook een opleidingsschool zijn.

6.3.4 Gesprekscyclus

Bij de gesprekscyclus wordt uitgegaan van het Handboek gesprekscyclus van de Stichting PCOU (dd. 2013). De cyclus duurt maximaal drie jaar en bestaat uit minimaal een plannings- en een beoordelingsgesprek. Een reguliere cyclus bestaat uit een planningsgesprek, een functioneringsgesprek, een voortgangsgesprek en een beoordelingsgesprek. De gesprekken worden gevoerd door de functioneel leidinggevende. De gesprekken worden gedocumenteerd in Youforce. Bij de gesprekken wordt gebruik gemaakt van onderstaand schema.

De gesprekscyclus

Afbeelding 11:schematische weergave gesprekscyclus

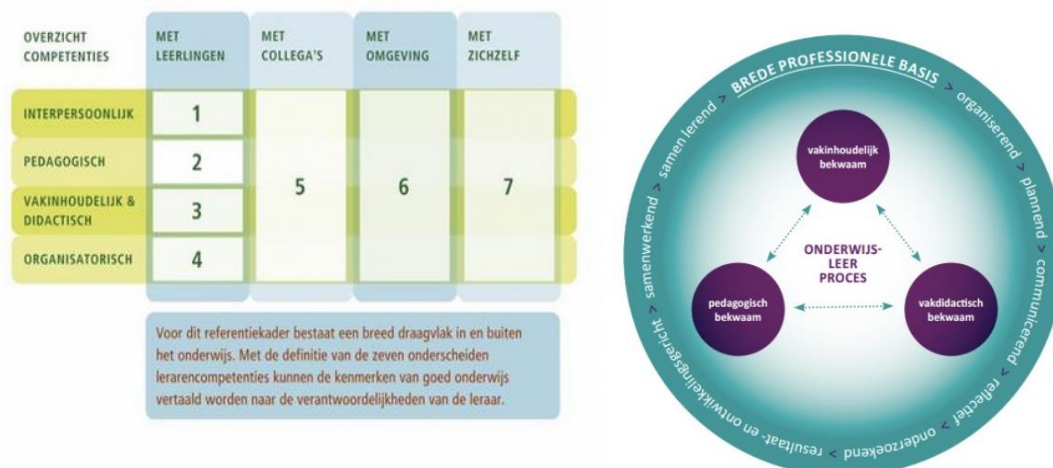
De verbinding tussen de jaarlijkse gesprekscyclus en het dagelijks handelen is een ontwikkelitem voor komende schooljaren. De instrumenten die daar nu voor ingezet worden zijn flitsbezoeken en de Kijkwijzer. Ontwikkeling is een doorgaand proces. STIP VSO Utrecht wil bewust inzetten op meerdere reflectiemomenten en leren van en met elkaar bevorderen. Ook voor het MT geldt dat reflectie op handelen een belangrijk leerrendement is. Bewust inzetten van 'vertraagde tijd' waarin ruimte is voor reflectie is van belang.

Foto 9: team in gesprek met elkaar, samen leren

6.3.5 Competentieontwikkeling, scholing en begeleiding

Per 2006 kennen we de wet op bekwaamheid in het onderwijs (BIO) een kader van zeven competenties met betrekking tot bekwaamheid en ontwikkeling. Momenteel werkt het ministerie van OCW aan omzetting voorstel herijking bekwaamheidseisen naar wetgeving (verwachting augustus 2017 in werking).

Afbeelding 11:schematische weergave competentiematrix bekwaamheid in het onderwijs.

Op 21 februari heeft de Eerste Kamer ingestemd met de invoering van de wet Beroep Leraar en Lerarenregister. Met deze wet krijgen leraren meer zeggenschap over de inrichting van hun onderwijs en kunnen zij via het beroepsregister hun bekwaamheid en het onderhouden van die bekwaamheid aan elkaar en aan de samenleving laten zien. Voor een zorgvuldige implementatie van het nieuwe beroepsregister wordt een jaar extra voorbereidingstijd genomen: vanaf 1 augustus 2018 kunnen leraren zich registreren. Het bijhouden van professionaliseringsactiviteiten (voor herregistratie), gaat in vanaf 1 augustus 2019.

De Algemene Onderwijsbond stelt de komende jaren voor het onderwijs twee begrippen centraal: ambitie en autonomie. Ambitie, omdat leraren streven naar het allerbeste onderwijs voor hun leerlingen en studenten. Onderwijs maak je samen, lesgeven is een professie die om passie vraagt. Om dat werk goed uit te voeren, moet de leraar zijn eigen koers kunnen varen. Autonomie is zo het tweede sleutelwoord. De koers die de leraar kiest, vindt zijn wortels in een gedegen opleiding, goede nascholing, een schoolorganisatie die hem ondersteunt om de ambities te realiseren. Autonomie betekent géén isolement: leraren stellen samen de kaders vast van de gezamenlijke koers en leggen daarover verantwoording af. Aan ouders, studenten en de maatschappij. Ambitie en autonomie zijn zo de kernbegrippen van het Professioneel Statuut dat de Algemene Onderwijsbond de komende tijd tot stand wil brengen. (zie;<http://www.aob.nl/kixtart/modules/absolutenm/articlefiles/6218-modelprofessioneelstatuut.pdf>).

STIP VSO Utrecht wil de komende jaren de ontwikkeling van het beroep leraar, lerarenregister, professioneel statuut prominent op de agenda hebben. STIP VSO Utrecht stimuleert de persoonlijke ontwikkeling en het teamleren zowel door te faciliteren in expertiseplessen en intervisie, alsook stimulering van opleidingswensen.

6.3.6 Beloning en arbeidsvoorwaarden

STIP VSO Utrecht werkt vanuit het COA PO en functiehandboek van de Stichting PCOU. Hierin staat per functie het kader van waaruit verantwoording en beloning is opgebouwd.

6.3.7 Arbobeleid

Het Arbobeleid is een onderdeel van het veiligheidsbeleid van STIP VSO Utrecht. Het veiligheidsbeleid bevat onder andere het inzicht in RI&E, verzuimbeleid en arbo-dienst, het beleid ten aanzien van seksuele intimidatie, discriminatie, agressie en geweld en het beleid op BHV en ongevallen.

Afgelopen jaren was het verzuimingspercentage extreem hoog (op het hoogtepunt zelfs 24%). Er is ingezet op extra begeleiding en gesprekken gericht op balans werk/privé en loopbaanontwikkeling. Ook is er gekeken naar passend werk binnen de organisatie. Inmiddels is het verzuimingspercentage gedaald tot 8%. Komende jaren zal er aandacht zijn in kader van duurzaamheid in relatie tot de schijf van 5 van gezond werken. (zie; <http://www.wakkerezaken.nl/veerkracht-in-je-werk/>)

6.3.8 Doelgroepenbeleid

Men wil niet alleen een leven lang leren, men wil ook een leven lang in goede gezondheid kunnen werken. Dan is een duurzame werkwijze belangrijk. Een fulltime medewerker krijgt ongeveer een uur per werkweek (40 uur per jaar) verlof voor coaching, studieverlof, peerreview, intervisie, overleg met collega's, bezoek aan stages op andere scholen, enzovoort. Parttimers krijgen deze verlofuren naar rato. Een werknemer mag deze uren maximaal drie jaar opsparen en dan in één keer gebruiken voor een bepaald doel. Afspraken hierover worden gemaakt met de leidinggevende. Bij sparen geldt dat dit vooraf afgesproken wordt door middel van een contract tussen medewerker en leidinggevende. Startende leerkrachten krijgen tachtig verlofuren op jaarbasis maximaal drie jaar. Oudere medewerkers (57 jaar en ouder) krijgen 170 uur op jaarbasis – zij mogen deze uren ook voor gewoon verlof gebruiken. Dit jaarlijks verlofbudget mag ook opgespaard worden gedurende maximaal vijf jaar.

6.4 Organisatie

Deze paragraaf geeft de visie van STIP-VSO Utrecht op de school als organisatie weer: daarbij wordt aangegeven op welke manier de kernwaarden zijn terug te vinden in de schoolcultuur van de school. Ook wordt beschreven hoe de structuur van de organisatie in elkaar zit.

6.4.1 Visie op de school als organisatie

De manier waarop de school is georganiseerd is de basis van waaruit de school haar missie mogelijk maakt en uitwerkt. Als school wil STIP VSO Utrecht:

- Ouders, leerlingen, partners en medewerkers structureel betrekken bij de vormgeving en zingeving van het onderwijs, kortom bij de bepaling van de doelen en resultaten van de school;
- Haar expertise delen met scholen en maatschappelijke organisaties binnen de regio;
- Gebruik maken van de expertise van scholen en maatschappelijke organisaties binnen de regio.

6.4.2 Netwerk; leren en inspireren

STIP-VSO Utrecht kiest voor een structuur van netwerkorganisatie. Een netwerkorganisatie is een samenwerkingsverband dat zich kenmerkt door semi-stabiele relaties tussen autonome organisaties. Voor STIP VSO Utrecht betekent dit dat de afdelingen samenwerken daar waar nodig. De functionaliteiten (zoals IB/Ortho / stage etc.) een afdeling dan wel een school verantwoordelijkheid kennen. Door gebruik te maken van elkaars kerncompetentie en specifieke positioneringen ontstaat er een meerwaarde voor de leerling. Tevens is de netwerkorganisatie gericht op aangaan van samenwerking van in en extern netwerk.

Een doel binnen STIP VSO Utrecht is het netwerklernen; het ontwikkelen, onderhouden en benutten van relaties met als doel iets van anderen of met elkaar te leren (De Laat & Diepstraten, 2013). Het proces van samen leren, kennisconstructie en co-creatie zal een positieve bijdrage leveren aan de eigen professionele ontwikkeling van leerkrachten. Door samen met elkaar in een netwerk te leren, op zoek te gaan naar oplossingen voor vragen die je tegenkomt in elkaars praktijk en door anderen te betrekken in jouw leervragen maak je gericht gebruik van elkaars kennis, ervaringen en zienswijzen (Heijmans & Creemers, 2013). Het structureel inrichten van leerpleinen en/of kenniskringen of het aanbieden van werkvormen als het 'wereldcafé' of 'speeddaten' is een doel voor de aankomende jaren.

STIP VSO Utrecht gelooft dat de school de komende jaren nog verder doorontwikkeld kan worden. Dit vanuit de gedachte van de *sociotechniek* (bedrijfskundige stroming gericht op het verbeteren van het functioneren van mens en organisatie, door aanpassing of herontwerp van werkprocessen en organisatie van diensten én van de menselijke arbeidstaken). Vanuit kernprocessen kunnen activiteiten uitvoerend, voorbereidend en ondersteunend toegewezen worden aan de teams door clustering in portefeuilles. Verdeeld over teamleden is dit de weg naar ontwikkeling van *sterrol houderschap* (een sterrol is een medewerker van een team met een bepaalde portefeuille als verantwoordelijkheid). Verdere ontwikkelen van parallellen en segmenten in de organisatie is nog mogelijk; aansluiting op afdelingen onderling, dan wel op trajecten in relatie tot maximale flexibiliteit, kracht van volume en expertise uitbouwen. Vooral de relatie van afdeling Groen ten opzichte van

de overige afdelingen is hierbij een ontwikkelpunt, alsook centrale ondersteuningsteams (bijvoorbeeld één stagebureau).

6.4.3 Beschrijving van de schoolcultuur

Bij het vormgeven van de schoolcultuur ziet het MT zichzelf als rolmodel en heeft voor de uitwerking van haar taken de volgende routines vastgesteld:

- Wij vertrouwen elkaar;
- Wij zijn toegankelijk en bespreken verschillen van mening;
- We steunen besluiten en actieplannen;
- We spreken elkaar aan op het realiseren van overeengekomen activiteiten;
- We concentreren ons op het bereiken van collectief resultaat.

STIP VSO Utrecht wil de komende jaren toegroeien naar een Profiel C-school (cultuuronderwijs) en wil dat er in het hele onderwijs, en niet alleen binnen cultuureducatie, aandacht besteed wordt aan vaardigheden zoals samenwerken, reflecteren, creëren etc. STIP VSO Utrecht wil een school zijn waar ontmoeting centraal staat, kennis gedeeld wordt, iedereen openstaat voor elkaar en nieuwsgierig is naar de ander. Iedereen doet ertoe en iedereen doet mee.

Kernwaarden hierbij zijn;

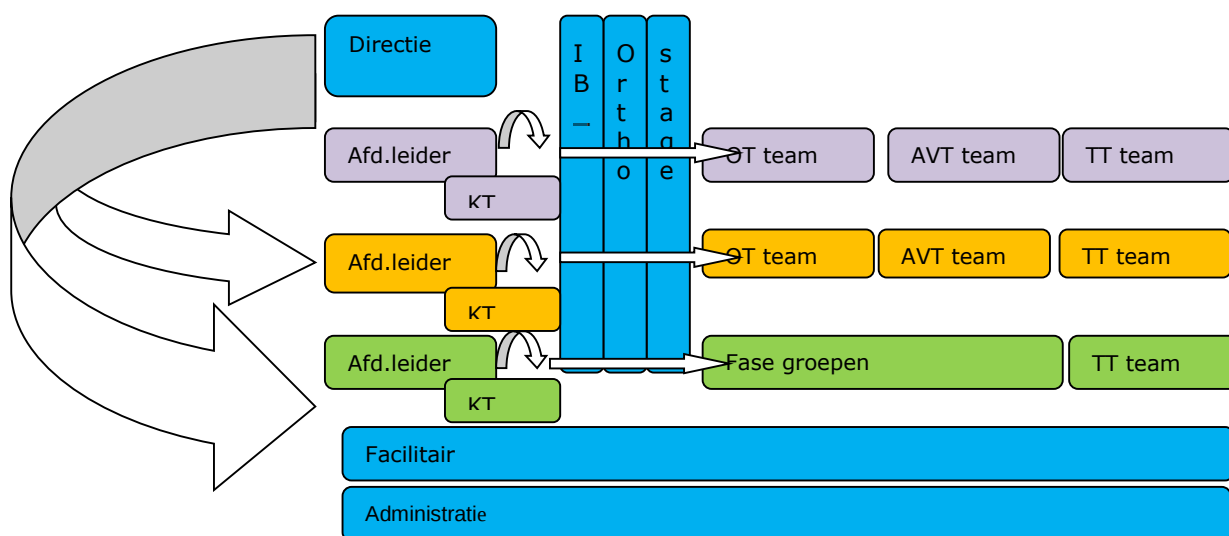
1. Lerende houding (nieuwsgierigheid en reflectie op eigen handelen);
2. Samenwerking is basis;
3. Open proactieve houding ten opzichte van partnerschap;
4. Kennis/ bewustzijn van eigen expertise.

Bij het verder vormgeven van de onderwijscultuur en structuur maakt STIP VSO Utrecht gebruik van de onderstaande conceptuele ideeën:

Groepsgewijs organiseren	Lineair curriculum/Conformisme		Individueel gericht organiseren
	B: Neo klassikale school	C: geïndividualiseerde school	
	- Doelgericht middels methode	- Het gesprek - Leraar ontwerpt - Eigenheid/authenticiteit - Je maak/construeert - Leren/leerproces - Reflectie - Ontdekkend ervaringsgericht - De leerling volgt het onderwijs - Zone naaste ontwikkeling	
	E: gemeenschapsschool	D: ontwikkelingsschool	
	- Ontmoetingsschool - Toegankelijk - Waarde van een groep/leren van elkaar - Relatie - Coöperatieve werkvormen - Leraar creëert onderwijsbehoefte (leervragen) - Verschillende leerkrachten - Community of learners - Maatschappelijke vaardigheden (kunnen functioneren in een maatschappelijke context) - Ontdekkend leren - Projecten/ thema's - Teams - Reflectie kringgesprekken - Differentiatie - Samenwerken	- Leerling doet mee/leerlingparticipatie - Reflectie - Betekenis vol leren - Aansluiten bij het kind - Centraal leren - Leerling heeft invloed op eigen activiteit - De leerling heeft invloed - De leraar als coach - Voorbereiden op maatschappij - Persoonlijke vaardigheden - Routines zijn een basis - Verschillen zijn mooi - Toewerken aan eigen verantwoordelijkheid - Opbouwen succesvol en gelukkige toekomst	
	Concentrisch curriculum / Non-conformisme		

6.4.4 Beschrijving van de schoolstructuur

Bij de inrichting van de organisatie is van onderstaand organogram als uitgangspunt gebruik gemaakt.

Afbeelding 12: Organogram STIP VSO Utrecht

- De directie en afdelingsleiders vormen samen het MT;
- Het MT is het besluitvormend orgaan waarbij de directie de eindverantwoordelijkheid draagt;
- Een afdelingsleider is verbonden aan een afdeling en afdelingsteam. Van dit team is hij/zij functioneel leidinggevend en verantwoordelijk voor onderwijs en leerling-zorg voor die afdeling;
- Iedere afdelingsleider heeft in het kader van schoolontwikkeling een portefeuille (onderwijs/leerlingzorg/stage en transitie). Vanuit dit portefeuilleschap zijn zij trekker van de schoolbrede ontwikkeling op gebied van onderwijs (IB), leerlingzorg (orthopedagogen) en stage en transitie (stagecoördinatie) in afstemming met de IB/orthopedagogen en stagecoördinatoren. Deze hebben hier een ontwikkelrol;
- IB/Orthopedagogen en stagecoördinatoren zijn verbonden aan een afdeling in de vorm van een kernteam;
- Een kernteam bestaat per afdeling uit een afdelingsleider/IB/orthopedagoog en stagecoördinator. Waarbij de afdelingsleider verantwoordelijk is voor het sturingsniveau, de overige leden voor het ondersteuningsniveau ten behoeve van het primair proces;
- Iedere afdeling bestaat uit diverse teams verbonden aan de trajecten (OT/AVT/TT);
- In het kader van schoolbrede ontwikkeling wordt er gewerkt met werkgroepenstructuur. In een werkgroep zitten vertegenwoordigers uit de diverse afdelingen;
- Het facilitair team alsook de administratieve medewerkers vallen functioneel onder de directeur en werken in opdracht van het MT.

6.4.5 ICT binnen de organisatie

ICT is een belangrijk deel van de ontwikkeling van de organisatie. Het gebruik van ICT is gericht op leerlingen, door middel van een leerlingvolgsysteem, alsmede gericht op leerprocessen, organisatiedoelstellingen en communicatiemiddelen. STIP VSO Utrecht heeft als ambitie om komende jaren de in- en externe communicatie met behulp van ICT te verbeteren. Het gaat dan om beleid op PR en communicatie, zoals herontwerp van de website, inzet van bijvoorbeeld social schools en beeldmateriaal (vlogs).

6.4.6 Financieel- en materieelbeleid

STIP VSO Utrecht wil een financieel gezonde school zijn waarbij de financiën structureel gekoppeld zijn aan het strategisch beleid. Door middel van het ontwikkelen van kengetallen (indicatoren) wil de school zicht hebben op de financiële beweging over meerjaren zodat interventie op de koers mogelijk is.

Op financieel en materieel gebied wil STIP VSO Utrecht:

- De inventaris en lokalen afstemmen op de doelgroep;
- De school zien als een veilige en eigentijdse leer- en leefgemeenschap;
- Recht doen aan ontwikkelingen in onderwijsleermiddelen/ICT en praktijk-branches;
- Voldoende reservering hebben voor deskundigheidsontwikkelingsvragen.

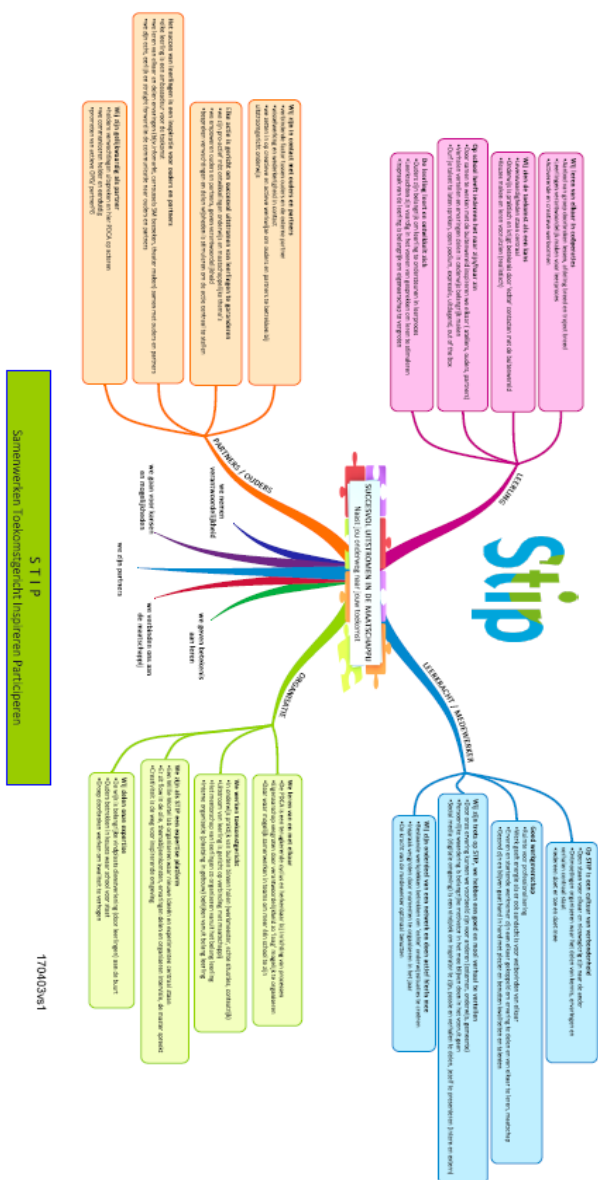
Meerjarenbegroting

Meerjarenbegroting					
EFJ per jaar	EFJ per kostenplaats	Hierarchisch per jaar	Hierarchisch per kostenplaats		
Kostenplaats	Gbr selectie	Hierarchie niveau	Boek/Schooljaar	Status	Scenario
930-Stip VSO	1 Resultaat	T/m niveau 3	Boekjaar	Actieve begroting	Basis
					Voor/na herverdeling
					Na herverdeling
		Actieve begroting		Actieve begroting	
Grootboekrekening		2017	2018	2019	2020
					2021
3.1 Rijksbijdragen		6.671.399	6.549.832	6.260.785	6.249.496
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies		164.365	149.365	84.365	84.365
3.5 Overige baten		89.200	79.200	79.200	79.200
3 Opbrengsten		6.924.964	6.778.397	6.424.350	6.413.061
4.1 Personeelslasten		5.372.200	5.306.941	5.114.023	5.167.604
4.2 Afschrijvingen		102.665	120.110	142.249	145.871
4.3 Huisvestingslasten		412.384	412.200	412.200	412.200
4.4 Overige lasten		664.284	655.197	633.246	632.546
4 Kosten		6.551.532	6.494.447	6.301.718	6.358.221
1 Resultaat		373.432	283.950	122.632	54.840
					18.007

Afbeelding 13: Meerjarenbegroting

Het speciaal onderwijs heeft de laatste jaren te maken met verschillende transitieën en een hieruit voorkomend verspreid financieel beleid. Er zijn meerdere loketten waarlangs gelden dienen te worden aangevraagd; het Rijk (basisbekostiging en ernstig meervoudige beperkte leerlingen (EMB)) en SWV (met betrekking tot de categorie aanvraag ondersteuningsgelden) en gemeente met betrekking tot zorggelden (jeugd). Daarnaast maakt STIP VSO Utrecht gebruik van subsidie als het Europees subsidiefonds, impuls gelden, subsidie kunst- en cultuureducatie. Uitdaging voor komende jaren liggen bij afspraken borgen mbt inzet zorggelden met zowel gemeente als Rijk, blijven gebruiken van passende subsidie mogelijkheden, terugbrengen van inkoop kosten personeel, voldoende financiën vrij maken voor professionalisering en investeringen (ICT).

Schematische weergave van koersdoelen over 4 jaar (weergave in aparte bijlage op groot formaat) ;

Zie hier bijlage bij dit Schoolplan STIP koersdoelen 2017-2021

Literatuur

Laat, M. de, & Diepstraten, I. (2013). Programma 2: Netwerklernen in de sociale ruimte. In Diepstraten, I., & Martens, R. (Eds.), *Onderwijsonderzoek via het leren van leraren*. (pp. 79-94). Heerlen: Look – Open Universiteit.

Heijmans, J., & Creemers, M. (2013). *Van Eiland naar Wijland: collegiaal leren in de praktijk*. Helmond: Uitgeverij OMJS.

Van der Wolf, K. & van Beukering, T. *Gedragsproblemen inde scholen*. Leuven: Uitgeverij Acco.

Begrippenlijst

SO	Speciaal Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
PO	Primair Onderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
Pro	Praktijkonderwijs
SWV	Samenwerkingsverband
W&I	Werk en Inkomen
WMO	Wet maatschappelijk ontwikkeling
OZA	Onderwijszorgarrangement
ZOA	Zorgonderwijsarrangement
IB	Intern Begeleider
Ortho.	Orthopedagoog
PDCA	Plan Do Check Act cyclus
CvB	Commissie van begeleiding
CED	Centrum Didactiek en Educatie
OPP	Ontwikkelperspectief
OT	Orientatie traject
AVT	Arbeidsvoorbereidend traject
TT	Transitie traject
AG&SI	Agressie geweld en seksuele intimidatie
Lecso	Landelijk expertise centrum speciaal onderwijs
Good Governance	is een oorspronkelijk Engelstalig begrip dat duidt op de handeling of de wijze van besturen, de gedragscode, het toezicht op organisaties. Het wordt in verband gebracht met beslissingen die verwachtingen bepalen, macht verlenen of prestaties verifiëren.
WTF	Werk tijd factor
RMC	Regionaal meld en coördinatiepunt
MT	Mondelinge taal
LFS	Leren functioneren in sociale situaties
VAD	Vorbereiding arbeid en dagbesteding
ST	Schriftelijke taal
LOB	Loopbaanontwikkeling en begeleiding

Bijlagen

- 1 Kwaliteitssysteem
- 2 Inrichting onderwijs
- 3 Missie visie STIP VSO Utrecht
- 4 STIP VSO Utrecht Koersdoelen 2017-2021

